

Financial Intelligence Unit - Nederland

FIU-Nederland

2015

Jaaroverzicht

Voorwoord

Beste relatie,

Voor u ligt het jaaroverzicht van de FIU-Nederland over 2015. Het jaar 2015 is voor de FIU-Nederland op meerdere vlakken een intensief jaar te noemen. Verschillende opsporingsdiensten richten zich tot de FIU-Nederland met betere en uitgebreidere informatieverzoeken (LOvJ-verzoeken), waarbij ze ook onze mogelijkheden om buitenlandse FIU's te bevragen onderkennen. Dit is een positieve ontwikkeling omdat hiermee de mogelijkheden die de internationale FIU's gezamenlijk kunnen bieden beter worden benut. Deze bevragingen vergen een grotere inzet van de FIU-Nederland. Daarnaast zijn opnieuw meer ongebruikelijke transacties gemeld dan in het voorgaande jaar en hebben zich meer nieuwe melders bij de FIU-Nederland geregistreerd. Ook zijn meer transacties verdacht verklaard en ter beschikking gesteld aan de opsporing. Deze ontwikkelingen en toegenomen werkzaamheden dwingen de FIU-Nederland tot het maken van scherpe prioriteitsafwegingen.

Op het gebied van de bestrijding van terrorismefinanciering heeft de FIU-Nederland de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in het delen van kennis met meldende instellingen, toezichthouders, de opsporing en buitenlandse FIU's. In 2015 hebben we de vruchten van deze inspanningen kunnen plukken: niet alleen het aantal meldingen (kwantiteit), maar zeker ook de waarde (kwaliteit) van die meldingen is toegenomen. Daardoor heeft de FIU-Nederland een steeds beter en completer zicht gekregen op trends en fenomenen in de financiering van terrorisme. De FIU-Nederland heeft internationaal gezien een trekkersrol vervuld, door haar kennis zowel binnen het verband van de Egmont Groep als binnen de FATF te delen.

In het huidige tijdsgewricht, waarin we ons geconfronteerd zien met het naar Europa en Nederland komen van terrorisme van met name de terreurgroep IS, is een sterke inzet van de FIU-Nederland op de bestrijding van terrorismefinanciering onontbeerlijk. Om een beeld te geven van de inspanningen en resultaten op dit onderwerp, zijn deze in dit jaaroverzicht – anders dan in voorgaande jaren – bij elkaar in een afzonderlijk hoofdstuk geplaatst.

Eveneens anders dan in voorgaande jaren vindt u in dit jaaroverzicht de meer algemene informatie over het wat en hoe van de FIU-Nederland en haar werkzaamheden overzichtelijk bij elkaar geplaatst in een bijlage achterin dit jaaroverzicht. Zodoende worden in de navolgende hoofdstukken uitsluitend resultaten van het afgelopen jaar belicht.

De FIU-Nederland heeft met gelijkblijvende capaciteit in 2015 deze resultaten behaald, dit is een prestatie die mogelijk was door een grote mate van inzet en flexibiliteit van alle medewerkers. Met trots nodig ik u dan ook uit dit Jaaroverzicht te lezen.

Hennie Verbeek-Kusters MA, mei 2016
Hoofd FIU-Nederland

FIU-Nederland

de kracht van financial intelligence

1

2

3

4

5

6

I

II

III

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Managementsamenvatting	4
1 Ontwikkelingen	6
1.1. Strategische sturing	7
1.2. Beheer en organisatie	7
1.3. Nationale samenwerking	8
1.4. Internationale samenwerking	9
2 Ontvangen van meldingen van ongebruikelijke transacties	12
2.1. Operationele samenwerking	13
2.2. Trends in ontvangen meldingen	14
3 Analyseren van ontvangen ongebruikelijke transacties	16
3.1 Van ongebruikelijk naar verdacht	17
3.2 Operationele samenwerking internationaal	18
3.3 Eigen onderzoeken	20
4 Verspreiden van verdacht verklaarde transacties	22
4.1 Overzicht verdacht verklaarde transacties en dossiers	23
4.2 Operationele samenwerking met opsporings- en handhavingpartners	26
5 Financieren van terrorisme	29
5.1. Ontwikkelingen nationaal	30
5.2. Ontwikkelingen internationaal	30
5.3. Operationele resultaten	31

6 Caribisch Nederland	32
6.1 Ontvangen en analyseren van ongebruikelijke transacties uit Caribisch Nederland	33
6.2 Verspreiden van verdachte transacties in Caribisch Nederland	33
6.3 Koninkrijksamenwerking	34

Bijlage I	
Kengetallen FIU-Nederland 2015	35

Bijlage II	
Over de FIU-Nederland	38
B.1. Positionering, wettelijke taak en missie	38
B.2. De Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft)	39
B.3. Beleid en meerjarendoelstellingen	40
B.4. Het nationale en internationale speelveld	40
B.5. Werkzaamheden FIU-Nederland	42

Bijlage III	
Lijst met gebruikte afkortingen	45

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

I Ontwikkelingen

2 Ontvangen meldingen ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ontvangen ongebruikelijke transacties

4 Verspreiden van verdacht verklaarde transacties

5 Financieren van terrorisme

6 Caribisch Nederland

I Kengetallen 2015

II Over de FIU-Nederland

III Lijst met gebruikte afkortingen

Managementsamenvatting

Beleidsmatige en organisatorische ontwikkelingen FIU-Nederland

De aanpak van het financieren van terrorisme heeft in 2015 opnieuw een stijgende aandacht gekend. Daarnaast vroeg ook het voorkomen en bestrijden van witwassen onverminderd aandacht. Teneinde de capaciteit van de FIU-Nederland telkens weer efficiënt en effectief in te zetten, is een nieuwe wijze van selectie van onderzoeken en strategische sturing gestart, waarbij thema's zijn geselecteerd die de nadrukkelijke aandacht krijgen en die aansluiten bij de prioriteiten van de opsporing. De FIU-Nederland heeft geïnvesteerd op het gebied van bedrijfsvoering en automatisering, opdat met de haar ten dienste staande middelen en bevoegdheden zo effectief en efficiënt mogelijk tot resultaten kan worden gekomen. Zowel in nationaal als in internationaal en Europees verband heeft de FIU-Nederland geïnvesteerd in de samenwerking met relevante partners.

Ontvangen meldingen van ongebruikelijke transacties

In 2015 zijn in totaal 312.160 ongebruikelijke transacties gemeld bij de FIU-Nederland, bijna 35.000 meer dan in het voorgaande jaar. Het overgrote deel betrof money transfers (273.531), die grotendeels (76,7%) een internationaal karakter hadden, dus transacties vanuit of naar het buitenland. Er is voornamelijk gemeld op basis van subjectieve indicatoren. Het aantal overige gemelde transacties is vrijwel gelijk gebleven, hoewel wel een verandering in het soort meldingen zichtbaar in vergelijking met het voorgaande jaar. Op uiteenlopende wijzen heeft de FIU-Nederland melders geïnformeerd over trends en fenomenen, waardoor melders leerden waarop ze dienen te letten bij de beoordeling van transacties. Dit heeft geleid tot kwalitatief goede meldingen. Tegelijkertijd leert de FIU-Nederland van de signalen die melders met haar delen tijdens de contacten die ze onderhoudt. Met toezichthouders is gewerkt aan het bevorderen van de mogelijkheid voor toezichthouders om gebruik te maken van de bij de FIU-Nederland aanwezige informatie.

Analyse van ongebruikelijke transacties

In 2015 heeft de FIU-Nederland 7.352 dossiers in onderzoek genomen. Hiervan zijn 6.382 dossiers met 40.959 transacties verdacht verklaard en ter beschikking gesteld aan de opsporing. Voor 970 van de onderzochte en afgeronde dossiers met daarin 3.069 transacties werd (vooralsnog) geen of onvoldoende aanleiding gevonden om deze verdacht te verklaren. Alle dossiers dienen tevens als basis voor de informatievoorziening ten behoeve van het delen van kennis en inzichten met melders en toezichthouders. Analyses werden verricht op basis van verzoeken vanuit de opsporing (LOV-verzoeken), positieve matches bij vergelijking met externe bestanden, verzoeken van buitenlandse FIU's en in het kader van eigen onderzoeken. Bij de eigen onderzoeken is een bijzondere aandacht geweest voor een aantal thema's waaronder bitcoins, kinderpornografie, migratiegerelateerde criminaliteit en corruptie.

Gebruik verdacht verklaarde transacties

Met 40.959 verdachte transacties in 2015 heeft de FIU-Nederland aanzienlijk meer transacties verdacht kunnen verklaren dan in 2014, toen het totale aantal verdachte transacties op 29.382 lag. In totaal vertegenwoordigden de verdachte transacties een waarde van bijna € 2 miljard. De transacties zijn ter beschikking gesteld aan de opsporingsdiensten, die ze hebben aangewend als informatie voor het starten van opsporingsonderzoeken, als sturingsinformatie en als bewijs in onderzoeksdossiers. Daarnaast dienden ze als bron voor strategisch onderzoek en het analyseren van criminaliteitsbeelden. De belangrijkste afnemer van FIU-Nederland was de Nationale Politie, gevolgd door de FIOD. Ook aan andere bijzondere opsporingsdiensten werden verdachte transacties geleverd die in veel gevallen direct konden worden ingebracht in lopende onderzoeken. Voor het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) en de met opsporing belaste afdelingen van enkele gemeentelijke Diensten Werk en Inkomen zijn matches uitgevoerd. De FIU-Nederland leverde harde informatie die het aantoonbaar maakte dat bepaalde personen over meer financiële middelen beschikten dan zij de genoemde instanties wilden doen geloven.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

- 1 Ontwikkelingen
- 2 Ontvangen meldingen ongebruikelijke transacties
- 3 Analyseren van ontvangen ongebruikelijke transacties
- 4 Verspreiden van verdacht verklaarde transacties
- 5 Financieren van terrorisme
- 6 Caribisch Nederland
- I Kengetallen 2015
- II Over de FIU-Nederland
- III Lijst met gebruikte afkortingen

Terrorismedfinansiering

De FIU-Nederland heeft in 2015 de vruchten kunnen plukken van de investering in het onder de aandacht bij melders brengen van specifieke kenmerken van terrorismedfinansiering. De toename als gevolg hiervan – in kwantiteit en kwaliteit – van de meldingen van ongebruikelijke transacties met een mogelijke link met terrorismedfinansiering heeft geleid tot een relatief sterke informatiepositie van de FIU-Nederland op dit gebied. De FIU-Nederland heeft nauw samengewerkt met de Nationale Politie, de FIOD, het Openbaar Ministerie en de partners in FEC-verband op het thema terrorismedfinansiering. De intelligence van de FIU-Nederland vormt tevens een belangrijke informatiebron voor de CT-Infobox. In Egmont-verband heeft de FIU-Nederland samen met de FIU van de Verenigde Staten een project geleid op het gebied van terrorismedfinansiering (het ISIL-project) waarin een globaal beeld is geschetst van wat uit transacties naar voren komt over de financiering van verschillende aspecten rond zogenoemde ‘foreign terrorist fighters’. De resultaten van dit project zijn breed gedeeld onder de FIU’s en met de FATF. In 2015 zijn 182 dossiers verdacht verklaard die vermoedelijk verband hielden met het financieren van terrorisme. De FIU-Nederland monitort subjecten die op de nationale terrorismelijst zijn geplaatst voortdurend, waardoor mogelijk meer dossiers over één persoon verdacht zijn verklaard.

Caribisch Nederland

In 2015 zijn in totaal 1.285 meldingen van ongebruikelijke transacties ontvangen van dienstverleners in Caribisch Nederland. Deze zijn voornamelijk (1.217 meldingen) afkomstig van de bankinstellingen die in Caribisch Nederland bancaire diensten verlenen. In totaal zijn 293 transacties verdacht verklaard, welke een totaalwaarde van ruim € 10 miljoen vertegenwoordigen. Het grootste deel van de transacties werd verdacht verklaard op basis van eigen onderzoek (94%). De FIU-Nederland heeft tevens informatie geleverd voor een eerste niet-meldersproject.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen

2 Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4 Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

5 Financieren van terrorisme

6 Caribisch Nederland

I Kengetallen 2015

II Over de FIU-Nederland

III Lijst met gebruikte
afkortingen

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen

2

Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3

Analysen van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4

Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

5

Financieren van terrorisme

6

Caribisch Nederland

I

Kengetallen 2015

II

Over de FIU-Nederland

III

Lijst met gebruikte
afkortingen

1. Ontwikkelingen

De al langer toenemende aandacht voor de voorkoming en bestrijding van het financieren van terrorisme is in 2015 nog meer in een stroomversnelling geraakt. Europa is opgeschrikt door terroristische aanslagen, die in verband konden worden gebracht met terreurbeweging Islamitische Staat (IS). De gruwelijkheden die deze terreurbeweging begaat en propageert, met als dieptepunt van 2015 in Europa de aanslagen in november in Parijs, maken dat terreurbestrijding en daarmee ook de voorkoming en bestrijding van het financieren van terrorisme in de volle breedte meer aandacht hebben gekregen.

6

Ook het voorkomen en bestrijden van witwassen vraagt onverminderd aandacht. Het besef dat criminelen het hardst geraakt kunnen worden in hun portemonnee is de afgelopen jaren steeds sterker geworden. Het is een algemene opvatting dat misdaad niet mag lonen, maar het boven water krijgen en daadwerkelijk afpakken van de opbrengsten van misdrijven blijft een lastige opdracht. Hierbij vormt de transactie-informatie van de FIU-Nederland een waardevolle bron van geverifieerde informatie.

In juni 2015 trad de vierde Europese anti-witwasrichtlijn in werking. In deze richtlijn zijn de meest recente aanbevelingen van de FATF vertaald in de richtlijn die richtinggevend is voor de nationale wetgeving van de lidstaten van de Europese Unie. De positie en bevoegdheden van FIU's zijn nog steviger verankerd in deze richtlijn. De vernieuwde regelgeving in de vierde richtlijn heeft voor het werk van de FIU-Nederland voornamelijk positieve gevolgen die echter pas in 2017, wanneer de richtlijn moet zijn geïmplementeerd, in volle omvang merkbaar zullen zijn. Zo schrijft de richtlijn bijvoorbeeld voor dat de lidstaten een register dienen aan te leggen waarin de uiteindelijk begunstigden van vennootschappen en andere juridische entiteiten die op hun grondgebied opgericht zijn. De FIU van de lidstaat dient toegang te hebben tot dat nationale register. Dit register zal de analysemogelijkheden van de FIU-Nederland een positieve impuls geven.

1.1 Strategische sturing

Teneinde de capaciteit die de FIU-Nederland ter beschikking staat telkens weer efficiënt en effectief in te zetten, is in het voorjaar een nieuwe wijze van selectie van onderzoeken en strategische sturing gestart. In het najaar zijn op strategisch niveau thema's geselecteerd die de nadrukkelijke aandacht van de FIU-Nederland krijgen in 2016. Deze thema's zijn opgenomen in het jaarplan 2016, maar kunnen, indien de actualiteit daartoe noopt, worden bijgesteld. De betreffende thema's zijn enerzijds afgestemd op de prioriteiten die in de Veiligheidsagenda voor Nederland zijn vastgesteld, anderzijds zal de FIU-Nederland voortdurend alle meldingen blijven analyseren om nieuwe trends en ontwikkelingen tijdig op het spoor te komen en significante wijzigingen in meldpatronen te onderkennen.

1.2 Beheer en organisatie

Onderstaand worden enkele ontwikkelingen besproken die betrekking hebben op het beheer en de organisatie van de FIU-Nederland. Deze ontwikkelingen zijn ingezet met het oog op de beweging van de FIU-Nederland om met de haar ten dienste staande middelen en bevoegdheden zo effectief en efficiënt mogelijk tot resultaten te komen.

1.2.1 Uitbesteding Servicepunt FIU-Nederland

In april 2015 is de receptiefunctie van het Servicepunt van de FIU-Nederland overgenomen door een private partij. De medewerkers die onze relaties te woord staan, behandelen nadrukkelijk geen inhoudelijke vragen over transacties. Zij zijn echter wel in staat om op een professionele wijze de eerste telefoonopvang te doen, zodat de FIU-Nederland haar eigen capaciteit efficiënter kan inzetten en meer aandacht kan schenken aan het primaire proces, zonder dat dit ten koste gaat van haar bereikbaarheid. Bovendien heeft door deze uitbesteding het Servicepunt een langere openingstijd gekregen, waardoor de bereikbaarheid voor de melders in Caribisch Nederland is vergroot.

1.2.2 Automatisering

De FIU-Nederland investeert voortdurend in de (verdere) automatisering van haar werkzaamheden, opdat zij de haar beschikbaar gestelde middelen steeds weer zo efficiënt mogelijk kan inzetten. Hieronder worden enkele van die investeringen besproken.

GoAML

De applicatie goAML is een basisvoorziening van de FIU-Nederland waarmee zij haar database met ongebruikelijke transactie beheert en analyseert. De applicatie wordt ontwikkeld door het UNODC en wordt inmiddels door circa 25 FIU's gebruikt.

Met de groei van het aantal FIU's dat het systeem gebruikt, is de internationale samenwerking gediend; er wordt immers in belangrijke mate gestandaardiseerd gewerkt. Tevens stelt deze ontwikkeling UNODC voor de uitdaging om de wijze waarop ze goAML beheert en doorontwikkelt kritisch te bezien.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen

2

Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4

Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

5

Financieren van terrorisme

6

Caribisch Nederland

I

Kengetallen 2015

II

Over de FIU-Nederland

III

Lijst met gebruikte
afkortingen

Bij de toekomstige ontwikkelingen is een belangrijke rol weggelegd voor de international user group, waarin de FIU's zijn verenigd die de applicatie goAML hebben geïmplementeerd als hun basis IT-voorziening. De FIU-Nederland is sinds 2012 voorzitter van deze international user group, waardoor zij invloed heeft op de doorontwikkeling van goAML.

BVI

Aangezien de FIU-Nederland beheersmatig is opgehangen binnen de Nationale Politie dient zij in de meerjarenstrategie voor de “business intelligence”¹ een plek te hebben. In de nabije toekomst zullen de verdachte transacties worden opgenomen in de Basis Voorziening Informatie (BVI, het datawarehouse van de Nationale Politie). Het project waarin deze ontwikkeling gestalte moet krijgen is medio 2015 aangevangen en zal doorlopen tot en met medio 2016.

Het doel is dat medio 2016 de politie zelfstandig nieuwe (analyse) rapportages kan maken op basis van de verdachte transacties die dan in de BVI zijn opgenomen. Dit zal een belangrijke bijdrage leveren aan een bredere verspreiding van de FIU-producten. De BVI gaat het ook mogelijk maken voor de FIU-Nederland om inzicht te krijgen in het gebruik dat de politie maakt van de verdachte transacties. Dit draagt bij aan meer inzicht in de effectiviteit van de verdachte transacties.

1.3 Nationale samenwerking

1.3.1 Nationale Politie, Koninklijke Marechaussee, FIOD en BOD-en

Door de accountmanagers en de FIOD liaisons bij FIU-Nederland is in 2015 actief geïnvesteerd in voorlichting op strategisch en tactisch niveau van respectievelijk Nationale Politie, Koninklijke Marechaussee, FIOD en Bijzondere Opsporingsdiensten om tot meer structurele samenwerking en verbeterd transactiegebruik te komen ([zie nader § 4.2](#)).

¹ Hiermee wordt bedoeld op alle IT-systemen die bij de Nationale Politie in gebruik zijn om geanalyseerde informatie ten behoeve van de politiepraktijk te genereren.

1.3.2 AMLC

Met het Anti Money Laundering Centre (AMLC) in De Bilt is de samenwerking op zowel onderzoeksgebied als kennisexploitatie geïntensiveerd. Naast het aanleveren van potentiële onderzoeks dossiers voor de witwasteams van de FIOD is de FIU-Nederland concrete samenwerkingsvormen aangegaan binnen het expertiseplatform. Ook is met het AMLC, het Openbaar Ministerie en de Nationale Politie een beoordelings- en adviescommissie witwastypologieën ingericht. Met het vervallen van de Aanwijzing witwassen van het Openbaar Ministerie diende de in Nederland geaccepteerde typologieën van witwassen op een andere wijze geborgd te worden. De commissie evalueert voorstellen van witwastypologieën en draagt deze voor bij het Hoofd van de FIU-Nederland. Het Hoofd kan een typologie vaststellen waarna deze op de website van de FIU-Nederland gepubliceerd wordt.

1.3.3 Openbaar Ministerie

Bij meerdere parketten zijn presentaties verzorgd aan de betreffende Hoofdofficier en Officieren van Justitie om te bereiken, dat er meer vanuit het OM gestuurd wordt op het gebruik van transactie informatie, zowel in financiële onderzoeken als onderzoeken gericht op andere delictsoorten en op het toezien op gebruik van het LOVJ-verzoek. Ten behoeve van het niet-meldersproject dat wordt geleid door het Functioneel Parket heeft de FIU-Nederland informatie aangeleverd. Dit heeft ook in 2015 weer geleid tot de vervolging van een aantal “niet-melders”.

1.3.4 Infobox Crimineel en Onverklaarbaar Vermogen (iCOV)

De FIU-Nederland is partner in de in 2013 opgerichte infobox Crimineel en Onverklaarbaar Vermogen en deelt periodiek haar dataset verdachte transacties, zodat iCOV deze kan betrekken in haar analyses en producten. In september 2015 is gestart met een pilot met iCOV om te bezien in hoeverre de FIU-Nederland gebruik makend van de systemen van iCOV sneller haar onderzoeken kan doen. In 2016 wordt deze pilot geëvalueerd en zal besloten worden of de pilot een definitief vervolg krijgt.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen

2

Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4

Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

5

Financieren van terrorisme

6

Caribisch Nederland

I

Kengetallen 2015

II

Over de FIU-Nederland

III

Lijst met gebruikte
afkortingen

1.3.5 FEC

Als partner van het FEC heeft de FIU-Nederland actief geparticipeerd in de verschillende overlegstructuren en een aantal werkgroepen. Het FEC vervult een belangrijke rol in het samenbrengen van de partners die een bijdrage leveren aan de integriteit van het financiële stelsel. De uiteenlopende activiteiten van het FEC leggen een aanzienlijke druk op de capaciteit van de FIU-Nederland. Ze maakt bij elke FEC-activiteit die zich aandient een afweging tussen de verwachte opbrengst en de gevraagde inspanning. In 2015 heeft de FIU-Nederland actief geparticipeerd in verscheidene FEC-projecten zoals in het terrorismefinancieringsproject. Daarnaast heeft zij deelgenomen aan het trustproject, gericht op de bevordering van het beheersen van integriteitsrisico's door trusts. In het faillissementsfraudeproject is met participanten uit zowel publieke als private sector kennis gedeeld over het voorkomen en bestrijden van fraude bij faillissementen. Ook in het 'new payment methods'-project en in het commercieel vastgoedproject is een vruchtbare samenwerking met de private sector tot stand gekomen.

In 2015 heeft de FIU-Nederland actief geparticipeerd in verscheidene FEC-projecten.

1.3.6 Screeningen DNB/AFM

In de afwegingen die de FIU-Nederland maakt, gericht op het zo efficiënt mogelijk inzetten van haar capaciteit, is al in 2013 de conclusie getrokken dat het uitvoeren van de screeningen voor De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) niet hoort bij de kerntaken van de organisatie. Sindsdien is er met betrokken partijen overleg om deze taak over te dragen. Dit heeft echter ultimo 2015 nog niet geleid tot een goede overdracht. Om die reden zijn de aanvragen in behandeling genomen. De FIU-Nederland zal in 2016 ten behoeve van de overdracht voor zo lang dit noodzakelijk is de behandeling van aanvragen voortzetten, echter met dien verstande, dat de behandeling ultimo 2016 beëindigd zal worden.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen

2

Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3

Analysen van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4

Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

5

Financieren van terrorisme

6

Caribisch Nederland

I

Kengetallen 2015

II

Over de FIU-Nederland

III

Lijst met gebruikte
afkortingen

1.4 Internationale samenwerking

1.4.1 Egmont Groep

De FIU-Nederland heeft actief deelgenomen aan de verdere doorontwikkeling van de Egmont Groep, het wereldwijde samenwerkingsverband waarin 151 FIU's zijn verenigd. Ze is leidend geweest in het zogenaamde 'task team' dat de Heads of FIU's heeft geadviseerd over de implementatie van het strategisch plan van de Egmont Groep voor de periode 2014-2017. De aanbevelingen van het task team zijn door de plenaire vergadering in juni 2015 aangenomen. Ter uitvoering van de aanbevelingen is een 'transition team' ingesteld waarin de FIU-Nederland de coördinerende rol heeft gehad en dat een nieuwe indeling in werkgroepen heeft uitgewerkt.

Met de FIU van de Verenigde Staten heeft de FIU-Nederland een Egmont-project geleid over terrorismefinanciering in relatie tot terreurbeweging IS (zie nader § 5.2).

1.4.2 Samenwerkingen met overige FIU's

Na een gedegen voorbereiding werd in juni in Peking een samenwerkingsovereenkomst met de FIU van China (CAMLMAC) ondertekend. Direct na de zomer is een hoogbeveiligd communicatiesysteem tussen beide FIU's geïnstalleerd, dat naar verwachting in 2016 in gebruik kan worden genomen. Dit is noodzakelijk aangezien de FIU van China geen lid is van de Egmont Groep en er daarom niet via het Egmont Secure Web gecommuniceerd kan worden. Uitwisseling van FIU-informatie met de FIU van China helpt de informatiepositie van de FIU-Nederland bevorderen ten aanzien van gemelde transacties tussen beide landen. Daarnaast kan deze overeenkomst het mogelijk maken om bij de Chinese FIU informatie te verkrijgen over de legaliteit van de vermogenspositie van Chinezen die in Nederland een verblijfsstatus aanvragen gebaseerd op de regeling voor vermogende vreemdelingen (zoals opgenomen in de Vreemdelingencirculaire 2000).

1.4.3 FATF

Vanuit FIU-Nederland wordt deelgenomen aan de Nederlandse delegatie voor de FATF. In FATF-verband lag veel nadruk op de financiering van terrorisme. Voor het ISIL-project, een mede door de FIU-Nederland geleid Egmont project over terrorismefinanciering waarvan de resultaten zijn aangeboden aan de FATF, heeft Nederland veel waardering ontvangen (zie verder hoofdstuk 5). Daarnaast heeft de FIU-Nederland deelgenomen aan het project Data & Statistics. De rapportage van dit project is eind oktober door de FATF goedgekeurd en als 'guidance' gepubliceerd.²

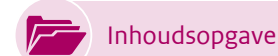
1.4.4 EU FIU Platform

In het kader van het komende Nederlandse voorzitterschap van de EU (eerste helft 2016) had de FIU-Nederland van de minister het verzoek gekregen een activiteit in dit kader te leiden. In de verwezenlijking hiervan heeft de FIU-Nederland de verbinding gelegd met het EU FIU Platform. In het jaarplan van het EU FIU Platform was reeds het voornemen opgenomen om in 2015 een 'joint analysis' project te starten. Op voorstel van de FIU-Nederland heeft dit project het thema migratiegerelateerde financiële criminaliteit gekregen en heeft de FIU-Nederland een leidende rol in het project. In het najaar is begonnen met de voorbereidingen voor een thematische samenwerking met FIU's uit acht lidstaten (België, Duitsland, Finland, Frankrijk, Hongarije, Italië, Malta en Oostenrijk). Het project richt zich op financiële stromen gelieerd aan criminaliteit, die verband houdt met de enorme stroom vluchtelingen vanuit Syrië, Irak, Afghanistan en Eritrea. De FIU-Nederland kan dankzij de hechte samenwerking die EU FIU's hebben middels het EU FIU Platform langs korte lijnen communiceren met de FIU's uit de overige lidstaten.

Eveneens in EU FIU Platform-verband is met de FIU's van België en Spanje een samenwerking gericht op de smokkel van contant geld aangegaan.³ Dit leidde tot nieuwe dan wel bevestiging van oude inzichten inzake smokkelroutes van voornamelijk drugsopbrengsten en concrete verbanden van smokkelaars en -organisaties. De implicaties die de vierde Europese

² FATF (2015), Guidance on AML/CFT-related data and statistics, FATF, Paris, www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/aml-cft-related-data-statistics.html.

³ Het ging hier om contante geldbedragen van € 10.000 of meer die de EU werden uitgevoerd, vaak verborgen in andere goederen, en waarvan geen aangifte werd gedaan bij de douane op grond de Europese Verordening 1889/2005 en waarbij een verdenking van witwassen voor de hand lag.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen

2 Ontvangen meldingen ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ontvangen ongebruikelijke transacties

4 Verspreiden van verdacht verklaarde transacties

5 Financieren van terrorisme

6 Caribisch Nederland

I Kengetallen 2015

II Over de FIU-Nederland

III Lijst met gebruikte afkortingen

anti-witwasrichtlijn voor FIU's heeft, is in het EU FIU Platform uitvoerig besproken, waarbij bijzondere aandacht is geweest voor de problematiek rond het 'home based' en 'host based' melden.⁴

1.4.5 FIU.NET

Enkele jaren geleden is besloten tot positionering van FIU.NET bij Europol. Hiertoe is een Project Board opgericht waarin de FIU-Nederland een actieve rol heeft vervuld. Doel was te bewerkstelligen dat de specifieke rol en positie van de FIU's gewaarborgd blijft en dat de FIU's veilig gebruik kunnen blijven maken van de mogelijkheden van FIU.NET. Per 1 januari 2016 is de nieuwe positionering een feit.

⁴ Wanneer een bedrijf uit land X zijn diensten aanbiedt in land Y, maar in dat land geen vestiging (vaste inrichting) heeft, dan dient dat bedrijf meldingen van ongebruikelijke transacties te doen bij de FIU van land X, ondanks dat de transacties wellicht geen enkele binding hebben met land X. Dit wordt 'home based' melden genoemd. Wanneer een bedrijf uit land X echter wel een vaste inrichting heeft in land Y, dan moet dat bedrijf de transacties die door of bij de vestiging in land Y worden verricht, melden bij de FIU in land Y. Dit wordt 'host based' melden genoemd.

1.4.6 EMPACT

Het Empact project is bedoeld om de samenwerking tussen opsporingsdiensten in Europa te versterken. Via Europol wordt operationele informatie over zware en georganiseerde criminaliteit uitgewisseld tussen EU-lidstaten, zoals informatie over mensenhandel. Ook FIU-informatie (verdachte transactie-informatie) wordt op deze wijze gedeeld. Bij mensenhandel heeft de FIU-informatie veelal betrekking op dadergroepen uit Oost-Europese landen.

In een deelproject droeg informatie van de FIU-Nederland samen met die van de FIU's van Nigeria, Noorwegen en Duitsland bij aan de aanpak van West-Afrikaanse mensenhandel. De bijdrage van de FIU-Nederland aan dat project is deels gericht op actuele informatie-uitwisseling en deels op het samenstellen van een handboek waarin onder andere de financiële aanpak van West-Afrikaanse mensenhandel is beschreven.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen

2 Ontvangen meldingen ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ontvangen ongebruikelijke transacties

4 Verspreiden van verdacht verklaarde transacties

5 Financieren van terrorisme

6 Caribisch Nederland

I Kengetallen 2015

II Over de FIU-Nederland

III Lijst met gebruikte afkortingen

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen

2

Ontvangen meldingen
van ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4

Verspreiden van verdacht
verklaarde transacties

5

Financieren van terrorisme

6

Caribisch Nederland

I

Kengetallen 2015

II

Over de FIU-Nederland

III

Lijst met gebruikte
afkortingen

2. Ontvangen van meldingen van ongebruikelijke transacties

In 2015 werden 312.160 ongebruikelijke transacties gemeld bij de FIU-Nederland door de verschillende instellingen met een meldingsplicht. Voor het tweede jaar op rij is dit een aanzienlijke stijging: het zijn er bijna 35.000 meer dan in 2014 en ongeveer 110.000 meer dan in 2013. Dit hoofdstuk gaat in op de operationele samenwerking van de FIU-Nederland met deze instellingen en met toezichthouders van de Wwft. Ook worden trends in de ontvangen meldingen besproken waaraan door de FIU-Nederland bijzondere aandacht is besteed in het afgelopen jaar.

12

2.1 Operationele samenwerking

Om de kwaliteit en kwantiteit van de ontvangen meldingen hoog te houden, zet de FIU-Nederland actief in op relatiemanagement ten aanzien van melders en Wwft-toezichthouders. Relatiebeheerders van de FIU-Nederland werken samen met de verschillende groepen van instellingen en de bijbehorende toezichthouders en informeren ze over trends en fenomenen. Hierdoor weten melders beter waar ze op moeten letten bij de beoordeling of een transactie ongebruikelijk is en leren ze waar een kwalitatief goede melding aan dient te voldoen. Tegelijkertijd leert de FIU-Nederland van de signalen die melders met haar delen.

Zo heeft zij intensief samengewerkt met de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) en grootbanken. Deze samenwerking is er met name op gericht om te komen tot goede kwaliteit van meldingen en om de effectiviteit van meldingen te vergroten. Door veel terug te koppelen en informatie te delen met de banken probeert FIU-Nederland banken te ondersteunen bij het uitvoeren van hun wettelijke taak tot het melden van ongebruikelijke transacties. De FIU-Nederland heeft onder andere nieuwe trends met betrekking tot bitcoins gedeeld. Hiermee moedigt de FIU-Nederland de grootbanken aan kwalitatief goede meldingen te doen die zij verdacht kan verklaren en effectief kan doormelden aan de opsporing.

2.1.1 Meldplichtige instellingen en branches

De FIU-Nederland spant zich voortdurend in om het meldgedrag van bestaande en nieuwe melders te bevorderen. Met de melders en de brancheverenigingen waarin deze verenigd zijn, is een intensieve relatie opgebouwd. Voor het opbouwen en onderhouden van deze relatie maakt de FIU-Nederland gebruik van verscheidene communicatiemiddelen.

Relatiedagen

In juni organiseerde de FIU-Nederland voor al haar netwerkrelaties een tweetal dagen op haar nieuwe kantoorlocatie. Behalve dat de relaties een uniek kijkje binnen de FIU-Nederland werd gegund, werden zij geïnformeerd over het werk van de FIU-Nederland. Relatiedagen worden tevens aangewend om melders op een interactieve wijze te informeren over trends en fenomenen. Zo organiseerde de FIU-Nederland in november in samenwerking met de Nederlandse Vereniging van Geldtransactiekantoren (NVGTK) een relatiemiddag voor geldtransactiekantoren. Deze middag stond

in het teken van terrorismefinanciering. De presentatie die de FIU-Nederland over dit onderwerp gaf, heeft reeds binnen enkele weken geleid tot nuttige meldingen over een specifiek, actueel fenomeen betreffende de financiering van terrorisme.

Nieuwsflitsen

De FIU-Nederland heeft verscheidene nieuwsflitsen en informatiebrieven verspreid om de meldplichtige instellingen te informeren over trends, fenomenen en ontwikkelingen waar FIU-Nederland zicht op heeft of waar ze vanuit de opsporing terugkoppeling over heeft gekregen. Zo zijn de betaaldienstverleners via een nieuwsflits geïnformeerd dat een in Nederland gevestigde betaaldienstverlener een ongebruikelijke transactie, waarbij zowel de 'koper' als 'verkoper' zich in het buitenland bevinden, dient te melden bij de FIU-Nederland. Dit heeft geleid tot nieuwe meldingen die zijn gedeeld met collega-FIU's. Deze en andere nieuwsflitsen hebben geleid tot kwalitatief goede meldingen.

Casuïstiek website

Sinds 2013 publiceert FIU-Nederland tweewekelijks een geanonimiseerde casus, afkomstig uit onderzoeksdossiers. De onderliggende delicten variëren hierbij van fraude tot verdovende middelen en van vrouwenhandel tot virtuele opbrengsten van via internet uitgevoerde verkoop van illegale goederen. Deze praktijkverhalen worden door melders als zeer nuttig beoordeeld omdat zij kunnen zien wat de waarde van een melding kan zijn voor de voorkoming en bestrijding van witwassen en het financieren van terrorisme. Onder meer op deze wijze geeft de FIU-Nederland invulling aan haar feedbackverplichting uit de Wwft.

De FIU-Nederland spant zich voortdurend in om het meldgedrag van bestaande en nieuwe melders te bevorderen.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen

2

Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4

Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

5

Financieren van terrorisme

6

Caribisch Nederland

I

Kengetallen 2015

II

Over de FIU-Nederland

III

Lijst met gebruikte
afkortingen

Casus: Auto van de zaak?

Elk jaar wordt er wel een malafide autohandelaar, die criminelen helpt hun vermogen voor de buitenwereld af te schermen, aangehouden. Zo'n handelaar is in die gevallen bereid om dure auto's contant af te rekenen, waarbij hij de auto op naam van zijn bedrijf laat staan en de transactie niet aan FIU-Nederland meldt. In werkelijkheid rijdt de crimineel in zijn eigen Range Rover of BMW maar in de officiële registratie dus niet. Voor het OM wordt afpakken van de auto dan lastig en bovendien hoeft de crimineel de (verhulde) aanschaf niet te verantwoorden.

Om zoveel mogelijke financiële informatie voor het onderzoeksteam in kaart te brengen werkte FIU-Nederland in deze zaak samen met de FIU's in Spanje en Duitsland. Dit leidde tot inzicht in maar liefst 36 transacties waarmee vele tonnen euro's gemoeid waren. Op de actiedag van het rechte team in het oostelijke deel van Noord-Brabant werden aanhoudingen en inbeslagname verricht. De verdachte autohandelaar probeerde direct via een faillissementsaanvraag zijn 'bedrijfsvoorraad' uit handen van de politie te houden, maar dit mislukte. Tientallen auto's werden in beslag genomen en de overige, die niet direct getraceerd konden worden, werden in het landelijke datasysteem van de politie opgenomen zodat bij aantreffen de auto onmiddellijk in beslag genomen kon worden.

Alle bevindingen van de samenwerkende FIU's bleken waardevol voor het onderzoek. Naast het witwassen kwam door het onderzoek ook naar voren, dat twee andere autohandelaren en de accountant van de verdachte autohandelaar geen transacties hadden gemeld, terwijl zij dit wel hadden moeten doen. Tegen hen werd ter zake afzonderlijk proces-verbaal opgemaakt.

2.1.2 Toezichthouders Wwft

Met de vier organisaties die belast zijn met het toezicht op de naleving van de Wwft (De Nederlandsche Bank (DNB), Bureau Financieel Toezicht (BFT), Autoriteit Financiële Markten (AFM) en Bureau Toezicht Wwft van de Belastingdienst) werkt de FIU-Nederland op verschillende vlakken samen.

Eén van de taken van de FIU-Nederland is het geven van inlichtingen aangaande het meldgedrag van instellingen aan de toezichthouders. Deze taak staat opgenomen in artikel 13 (g) Wwft. In gevallen waarin sprake is van een vermoeden dat een instelling de voorschriften inzake het cliëntenonderzoek of de meldingsplicht niet goed naleeft, kan de FIU-Nederland inlichtingen verschaffen. De bij de FIU-Nederland aanwezige informatie over het meldgedrag van instellingen kan een wezenlijke bijdrage leveren aan de inschatting van de toezichthouder of een instelling zich in afdoende mate conformeert aan de verplichtingen die volgen uit de Wwft. In overleg met de toezichthouders zijn verschillende mogelijkheden geïdentificeerd om beter gebruik te kunnen maken van de bij de FIU-Nederland aanwezige informatie, bijvoorbeeld het werken met profielen. Hierbij is het idee dat er profielen denkbaar zijn die indiceren dat een instelling niet goed het cliëntenonderzoek uitvoert of de meldingsplicht niet naleeft. Daarnaast heeft de FIU-Nederland andere mogelijkheden verkend om het toepassingskader van artikel 13 (g) Wwft te verbreden. Dit wordt in 2016 voortgezet.

2.2 Trends in ontvangen meldingen

Money transfers

Zoals ieder jaar is het grootste deel van de in 2015 ontvangen meldingen money transfers, te weten 273.531. Deze worden gemeld door geldtransactiekantoren en in mindere mate door banken. Zij melden voornamelijk op basis van subjectieve indicatoren. Money transfers vormen 87,6% van het totale aantal ontvangen ongebruikelijke transacties. Bij 76,7% van de gemelde money transfers was sprake van een internationale transactie, dus een transactie vanuit of naar het buitenland.

Het totale aantal gemelde money transfers laat voor het tweede achtereenvolgende jaar een aanzienlijke stijging zien. Dit is grotendeels te verklaren door een groot aantal meldingen van één geldtransactiekantoor nadat door de toezichthouder een bepaald product als risicovol(ler) is aangemerkt. Dit heeft geleid tot een groot aantal nameldingen van transacties vanaf 2011. Het aantal money transfermeldingen van banken is juist sterk gedaald ten opzichte van 2014. Dit komt doordat een grote aanbieder van money transfers gestopt is met dit product.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen

2

Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4

Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

5

Financieren van terrorisme

6

Caribisch Nederland

I

Kengetallen 2015

II

Over de FIU-Nederland

III

Lijst met gebruikte
afkortingen

Niet money transfers

De meldingen van andere transacties zijn ten opzichte van 2014 iets gedaald (38.629 ten opzichte van 40.101). In 2014 had een groot deel van de meldingen van sectoren overheid, belastingadviseurs en accountants betrekking op inkeerders. De inkeermeldingen zijn in 2015 sterk afgenomen, omdat de termijn van de inkeerregeling is verlopen. Dat de totale daling van het aantal meldingen nog geen 1.500 meldingen bedraagt, komt door een stijging van andere gemelde transacties. Zo is door payment service providers en creditcardmaatschappijen veel meer gemeld dan in 2014 (respectievelijk 15 keer en 2,5 keer zoveel als in 2014). Deze stijging is toe te schrijven aan ongebruikelijke transacties die onder 'home based' melden vallen ([zie § 1.4.3](#)). Deze meldingen kunnen relevant zijn voor de FIU in het land waar de transactie is verricht of ontvangen. Om die reden streeft de FIU-Nederland naar verstrekking van deze transacties aan deze FIU's. Gezien de voorschriften hierover in de vierde Europese anti-witwasrichtlijn, beziet de FIU-Nederland hoe de bestaande technische middelen toepasbaar zijn om deze verstrekking te doen.

*Het aantal meldingen gebaseerd op
"home based" melden is in 2015
sterk toegenomen.*

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen

2

Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4

Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

5

Financieren van terrorisme

6

Caribisch Nederland

I

Kengetallen 2015

II

Over de FIU-Nederland

III

Lijst met gebruikte
afkortingen

3. Analyseren van ontvangen ongebruikelijke transacties

De FIU-Nederland analyseert alle transacties die bij haar worden gemeld. Dat gebeurt via verschillende werkprocessen, namelijk semi-automatische matches met externe gegevensbestanden, onderzoeken naar aanleiding van verzoeken van opsporingsdiensten, eigen onderzoeken en verzoeken van buitenlandse FIU's. Via deze wegen kan aanleiding gevonden worden om ongebruikelijke transacties verdacht te verklaren. Verdacht verklaren resulteert in het ter beschikking stellen van de transactie aan de opsporing.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen

2

Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4

Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

5

Financieren van terrorisme

6

Caribisch Nederland

I

Kengetallen 2015

II

Over de FIU-Nederland

III

Lijst met gebruikte
afkortingen

3.1 Van ongebruikelijk naar verdacht

Transacties die met elkaar samenhangen worden onderzocht en hiervan worden dossiers samengesteld. Dossiers die verdacht worden verklaard, worden ter beschikking gesteld aan de opsporing. In 2015 heeft de FIU-Nederland 7.352 dossiers in onderzoek genomen. Hiervan zijn 6.382 dossiers met 40.959 transacties verdacht verklaard en ter beschikking gesteld aan de opsporing. Voor 970 van de onderzochte en afgeronde dossiers met daarin 3.069 transacties werd (vooralsnog) geen of onvoldoende aanleiding gevonden om deze verdacht te verklaren. Alle dossiers dienen tevens als basis voor de informatievoorziening ten behoeve van het delen van kennis en inzichten met melders en toezichthouders.

3.1.1 LOvJ-verzoeken

De FIU-Nederland brengt actief de mogelijkheden tot het indienen van LOvJ-verzoeken⁵ onder de aandacht bij de verschillende opsporingsdiensten. Accountmanagers van de FIU-Nederland promoten bij de opsporingsdiensten het indienen van goede en volledige verzoeken. Verzoeken kunnen worden gedaan bij de start van een opsporingsonderzoek, tijdens lopende opsporingsonderzoeken en voor analysedoeleinden op veiligheidsthema's. Hieronder is een overzicht weergegeven van de herkomst van de in 2015 ontvangen LOvJ-verzoeken.

*In 2015 heeft de FIU-Nederland
7.352 dossiers in onderzoek genomen.*

Tabel: Ingekomen LOvJ-verzoeken in 2015 opgedeeld per opsporingsdienst

Nationale Politie		Andere opsporingsdiensten	
Landelijke Eenheid	134	FIOD	208
Eenheid Midden-Nederland	96	KMar	170
Eenheid Noord-Nederland	77	Inspectie SZW	73
Eenheid Oost-Nederland	75	Functioneel Parket	16
Eenheid Amsterdam	74	Rijksrecherche	12
Eenheid Zeeland West-Brabant	58	Sociale Recherche/DWI	10
Eenheid Den Haag	52	RST/Korps Politie CN	10
Eenheid Rotterdam	51	NVWA-IOD	7
Eenheid Oost-Brabant	37	Landelijk Parket/ Arrondissementsparket	6
Eenheid Noord-Holland	30	ILT-IOD	3
Eenheid Limburg	19		
Subtotaal Nationale Politie	703	Subtotaal andere diensten	515

Het totale aantal ontvangen LOvJ-verzoeken (1.218) in 2015 is iets hoger dan in 2014, toen er 1.093 verzoeken werden ontvangen. Behalve dat het aantal verzoeken is toegenomen, is in 2015 in een stijgend aantal gevallen tevens verzocht om ook één of meer buitenlandse FIU's te bevragen. Dit is een teken dat de internationale informatiepositie van de FIU-Nederland steeds beter bekend raakt bij de opsporingsdiensten. Dit toegenomen aantal buitenlandbevragingen in de LOvJ-verzoeken betekent echter ook dat de afhandeling per verzoek een grotere werklast met zich brengt.

⁵ Een opsporingsdienst die geïnteresseerd is in de transacties en/of het netwerk van en rond een bepaalde persoon of groep kan hiertoe via het Openbaar Ministerie een verzoek doen bij de FIU-Nederland. Deze verzoeken worden LOvJ-verzoeken genoemd, naar de Landelijk officier van justitie inzake witwassen.

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- 1** Ontwikkelingen
- 2** Ontvangen meldingen ongebruikelijke transacties
- 3** Analyseren van ontvangen ongebruikelijke transacties
- 4** Verspreiden van verdacht verklaarde transacties
- 5** Financieren van terrorisme
- 6** Caribisch Nederland
- I** Kengetallen 2015
- II** Over de FIU-Nederland
- III** Lijst met gebruikte afkortingen

Casus: In stenen belegd.

Met een omvangrijke actie, waarbij onder meer 69 panden in beslag werden genomen, vond begin 2016 het voorlopige hoogtepunt van een langdurig politieonderzoek plaats. De bijdrage van FIU-Nederland had echter al tijdens het vooronderzoek in 2015 plaatsgevonden. In het kader van het onderzoek, een rechercheonderzoek naar het witwassen van ten minste € 7 miljoen, werden transacties geanalyseerd en informatie aan buitenlandse FIU's gevraagd. Hierbij werden drie transacties voor een totaal bedrag van circa € 6 miljoen onderzocht en ter beschikking van het onderzoeksteam gesteld. De transacties waren te relateren aan leningen en onroerend goed waarbij de handelingen in Nederland en het geboorteland van de verdachte typische kenmerken van gefingeerde leningen vertoonden.

3.1.2 VROS-match

Gedurende het gehele jaar heeft de FIU-Nederland wekelijks de nieuw binnengekomen ongebruikelijke transacties middels een deels geautomatiseerd proces vergeleken met de Verwijzingsindex Recherche Onderzoeken en Subjecten (VROS), een bestand in beheer van de Nationale Politie. Positieve matches leidden tot een verdachtverklaring van de betreffende ongebruikelijke transacties. Het is in deze gevallen namelijk duidelijk dat de betreffende transactie een verband heeft met een opsporingsonderzoek.

Daarnaast heeft de FIU-Nederland periodiek een zogenoemde 'rematch' gedraaid, waarbij nogmaals de gehele database van de FIU-Nederland werd vergeleken met VROS. Het komt immers voor dat een subject, waarvan een ongebruikelijke transactie wordt gemeld, op het moment van binnenkomst van die melding nog niet bekend is bij de politie. Als het subject op een later moment alsnog wordt geregistreerd in VROS, dan kunnen dankzij de rematch toch nog de eventuele ongebruikelijke transacties die gerelateerd zijn aan dit subject verdacht worden verklaard. De matches en rematches met VROS hebben in 2015 geleid tot in totaal 23.423 verdachte transacties, verdeeld over 4.263 dossiers ([zie § 4.1](#)).

3.2 Operationele samenwerking internationaal

Informatieverzoeken

In de Egmont Groep is de FIU-Nederland verbonden met inmiddels 150 andere FIU's, waarmee via een beveiligde verbinding informatie kan worden uitgewisseld. Binnen de Europese Unie is de samenwerking nog nauwer. De EU FIU's zijn verenigd in het EU FIU Platform en wisselen via de beveiligde verbinding van FIU.NET gegevens uit.

In 2015 is de FIU-Nederland door 69 verschillende buitenlandse FIU's 566 keer benaderd met verzoeken om subjecten te onderzoeken in de Nederlandse database met ongebruikelijke transacties. Dit is een lichte daling ten opzichte van 2014, toen de FIU-Nederland 611 verzoeken ontving. Wel verdrievoudigde het aantal verzoeken met betrekking tot terrorismefinanciering: hield in 2014 slechts 2,1% van de ontvangen verzoeken verband hiermee, in 2015 steeg dit tot 7,2% van de ontvangen verzoeken.

De FIU-Nederland heeft aan 82 buitenlandse FIU's in totaal 716 dergelijke verzoeken gedaan. Dit is een stijging in vergelijking met 2014, waarin de FIU-Nederland 558 verzoeken aan het buitenland deed. Wel zijn de landen waaraan de verzoeken zijn gericht meer divers dan in 2014, toen de verzoeken aan 69 verschillende landen werden gericht. Ook in de uitgaande verzoeken is een (bijna) verdrievoudiging van het aantal aan terrorismefinanciering gerelateerde verzoeken te zien. Percentueel steeg dit van 1,0% naar 2,2% van het totale aantal uitgaande verzoeken.

Tabel: Top 5 ontvangen en verzonden verzoeken van en aan buitenlandse FIU's in 2015

Top 5	Ontvangen verzoeken van	Aantal
1	FIU België	155
2	FIU Verenigd Koninkrijk	45
3	FIU Verenigde Staten	31
4	FIU Luxemburg	30
5	FIU Duitsland	21

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen

2

Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4

Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

5

Financieren van terrorisme

6

Caribisch Nederland

I

Kengetallen 2015

II

Over de FIU-Nederland

III

Lijst met gebruikte
afkortingen

Top 5	Verzonden verzoeken aan	Aantal
1	FIU België	86
2	FIU Duitsland	80
3	FIU Spanje	58
4	FIU Turkije	45
5	FIU Marokko	42

Casus: Twee landen, twee identiteiten

Een man ontving bijna 3 ton euro's op zijn betaalrekening, afkomstig van een bankrekening in België. De rekeninghouder uit België had als tekst 'levensverzekering' meegegeven. Het transactieverloop werd nog opvallender, doordat er na ontvangst ruim een ton werd doorgeboekt naar een derdengeldenrekening van een notaris, verwijzende naar de reeds gedane aankoop van een woning en nog eens een ton werd overgemaakt naar een bankrekening in een midden-Afrikaans land. Het resterende bedrag ten slotte werd contant opgenomen.

Het hele transactieverloop en het feit, dat de rekeninghouder normaliter alleen een bescheiden uitkering op de rekening bijgeschreven kreeg, was aanleiding voor de bank om de transacties te melden. FIU-Nederland en de Belgische FIU werkten vervolgens het dossier uit. Hierbij bleek dat de rekeninghouder in België ongeveer €300.000 aan levensverzekering uitgekeerd had gekregen in verband met het overlijden van haar man. Echter bleek ook dat de rekeninghouder verdacht werd van een schijnhuwelijk.

Uiteindelijk bleek de rekeninghouder in Nederland gebruik te hebben gemaakt van twee identiteiten, namelijk de identiteit waarmee hij de Nederlandse bankrekening aanhield en de identiteit van de man, die door de Belgische rekeninghouder als overleden was opgegeven waarop de uitkering van de levensverzekering volgde. De rekeninghouder ontving kortom voor een groot deel de uitkering naar aanleiding van zijn gefingeerde overlijden.

Het dossier met alle bevindingen van FIU-Nederland en de Belgische FIU is inmiddels overgedragen aan de politie in de Nederlandse woonplaats van de springlevende rekeninghouder.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen

2

Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4

Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

5

Financieren van terrorisme

6

Caribisch Nederland

I

Kengetallen 2015

II

Over de FIU-Nederland

III

Lijst met gebruikte
afkortingen

3.3 Eigen onderzoeken

Naast de onderzoeken naar aanleiding van LOvJ-verzoeken en VROS-matches verricht de FIU-Nederland, in gezamenlijkheid met en gebruikmakend van bronnen van haar netwerkpartners, jaarlijks een aanzienlijke hoeveelheid eigen onderzoeken. Deze leidden in 2015 tot 23% van de verdacht verklaarde dossiers ([zie § 4.1](#)). Hieronder wordt ingegaan op enkele van de trends en fenomenen die in 2015 bijzondere aandacht van de FIU-Nederland hebben gehad.

Bitcoins

Naar aanleiding van meldingen van ongebruikelijke transacties waarin werd gesproken van ‘bitcoins’ een vorm van ‘new payment methods’, is de FIU-Nederland gaan investeren op dit fenomeen. Dit heeft in 2015 geleid tot een beter inzicht in het gebruik van bitcoins voor criminele doeleinden. Wereldwijd worden op diverse ‘black markets’ op het ‘Dark Net’ (illegale marktplaatsen op het internet) illegale goederen en diensten aangeboden, die kunnen worden afgerekend in bitcoins.

De FIU-Nederland heeft in maart 2015 een nieuwsflits uitgebracht met specifieke kenmerken die opvallen in het onderzoek naar bitcointransacties door de FIU-Nederland. Deze red flags zijn gedeeld met de banken en de payment service providers en hebben geleid tot weer nieuwe meldingen. Daarnaast zijn de red flags gedeeld met het project Money Laundering and Digital Currencies van de Egmont Groep.

Via FIU.NET is middels een anonieme crossmatch⁶ een vergelijking uitgevoerd met subjecten die bij andere Europese FIU's bekend zijn. Zo konden internationale verbanden worden gedetecteerd, die anders onder de radar zouden blijven. Ook zijn via het beveiligde digitale netwerk van de Egmont Groep gerichte informatieverzoeken aan buitenlandse FIU's gedaan. Door de investering van de FIU-Nederland konden waardevolle verdachte transacties worden doorgemeld en in diverse opsporingsonderzoeken worden gebruikt. Deze onderzoeken hebben inmiddels tot aanhoudingen en inbeslagnemingen geleid.

⁶ Gegevens van geselecteerde subjecten in de database worden middels een complexe versleuteling anoniem gemaakt met eveneens versleutelde gegevens van subjecten in de database van een andere FIU.

Casus: Bijzondere studentenbaan

Een studente, die tienduizenden euro uit verkoop van bitcoins ontving en daarna contant opnam. Uit nader onderzoek van FIU-Nederland bleek, dat zij meerdere rekeningen bij een financiële instelling aanhield met hetzelfde transactiepatroon. Op basis van het dossier van de FIU-Nederland maakte een opsporingsteam van de Nationale Politie een proces-verbaal op inzake vermoedelijk witwassen en ging aan de slag. Na onderzoek werden vier personen aangehouden. Bij verschillende doorzoekingen werd onder meer ruim 2 kilo harddrugs, 800 pillen synthetische drugs, enveloppen met drugsinhoud geadresseerd aan het buitenland, € 10.000 aan contant geld en een Mercedes Benz inbeslaggenomen. Daarnaast werd beslag gelegd op de saldi van de gebruikte bankrekeningen totaal € 100.000. De groep hield zich bezig met de verkoop van drugs aan buitenlandse afnemers. Via de pakketpost werden drugs verzonden en met bitcoins afgerekend. Via de studente kwamen de opbrengsten contant bij de verdachten terecht.

Kinderpornografie

De in 2014 ontwikkelde red flags voor de detectie van livestreaming van seksueel misbruik van kinderen zijn in 2015 gedeeld met alle Europese FIU's, zodat zij ook beter in staat zijn dergelijke transacties beter te detecteren. Met name met de FIU van Luxemburg is een intensieve samenwerking tot stand gekomen. Het delen van informatie heeft geleid tot betere meldingen, die op hun beurt hebben bijgedragen aan de start van nieuwe opsporingsonderzoeken.

Migratiegerelateerde criminaliteit

Naar aanleiding van de recente sterke toename van het aantal migranten dat naar Europa komt, leidt de FIU-Nederland een project in EU FIU Platform-verband over migratiegerelateerde criminaliteit. Het project is gericht op het onderzoeken van financiële stromen die in relatie staan met vormen van migratiegerelateerde criminaliteit. Daarbij gaat het niet slechts om mensensmokkel en mensenhandel, maar tevens om andere criminaliteitsvormen zoals uitbuiting en identiteitsfraude. Doel van het project is om aan de hand van FIU-informatie in combinatie met externe bronnen red flags en typologieën te beschrijven van aan het migratiefenomeen gerelateerde vormen van criminaliteit. Deze red flags en typologieën zijn enerzijds van belang voor de FIU-Nederland en

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen

2 Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4 Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

5 Financieren van terrorisme

6 Caribisch Nederland

I Kengetallen 2015

II Over de FIU-Nederland

III Lijst met gebruikte
afkortingen

de overige Europese FIU's zelf en maken het opstellen van effectieve en efficiënte query's op de FIU-database mogelijk, hetgeen de informatiepositie verbetert. Anderzijds kan door verstrekking aan de meldende instellingen adequaat meldgedrag bevorderd worden. In het project werkt de FIU-Nederland actief samen met andere Europese FIU's, maar ook met verschillende partners in de strafrechtsketen. Het streven is om met de deelnemende FIU's te komen tot een gezamenlijke analyse in 2016, waaruit ook gezamenlijke conclusies kunnen worden geformuleerd.

Corruptie

Het misdrijf (ambtelijke) omkoping laat weinig sporen na. Financiële stromen kunnen aanwijzingen bieden van mogelijke omkoping. In FEC-verband heeft de FIU-Nederland een bijdrage geleverd aan kennisuitwisseling en zijn raakvlakken en samenwerkingsmogelijkheden verkend.

De FIU-Nederland heeft in 2015 verkennend onderzoek verricht naar de (on)mogelijkheden omkoping te detecteren in gemelde transactie-informatie. Daarbij is in het bijzonder ingegaan op omkoping van buitenlandse ambtenaren. Waar bij binnenlandse ambtelijke omkoping nog een financieel spoor rond de betreffende ambtenaar kan worden nagegaan, is dat bij buitenlandse omkoping nauwelijks mogelijk, omdat de financiële handel en wandel van de buitenlandse ambtenaar zich nagenoeg volledig aan het zicht van de Nederlandse FIU en opsporingsdiensten onttrekt. In 2016 wordt verder onderzocht wat de mogelijkheden van de FIU-Nederland zijn en op welke wijze meer informatie verkregen kan worden.

Na verkennend onderzoek in 2015 door de FIU-Nederland is de detectie van corruptiesignalen in 2016 een geprioriteerd thema.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen

2

Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4

Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

5

Financieren van terrorisme

6

Caribisch Nederland

I

Kengetallen 2015

II

Over de FIU-Nederland

III

Lijst met gebruikte
afkortingen

4. Verspreiden van verdacht verklaarde transacties

Een belangrijk deel van de output van de FIU-Nederland zijn de doormeldingen van verdachte transacties. Verdacht verklaarde transacties worden ter beschikking gesteld aan de opsporingsdiensten. Die wenden ze aan als informatie voor het starten van opsporingsonderzoeken, als sturingsinformatie en als bewijs in onderzoeksdossiers. Daarnaast worden ze gebruikt als bron voor strategisch onderzoek en het analyseren van criminaliteitsbeelden.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen

2

Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4

Verspreiden van verdacht
verklaarde transacties

5

Financieren van terrorisme

6

Caribisch Nederland

I

Kengetallen 2015

II

Over de FIU-Nederland

III

Lijst met gebruikte
afkortingen

4.1 Overzicht verdacht verklaarde transacties en dossiers

Van de 7.376 in 2015 voltooide dossiers zijn er in totaal 6.382 verdacht verklaard. Deze verdachte dossiers bevatten in totaal 40.959 verdachte transacties. Een totaalbeeld van de verdachte transacties per groep meldplichtige instellingen in de periode 2013-2015 is opgenomen in [Bijlage I](#).

Tabel: Aantal VT's en Dossiers in 2015 per doormeldreden

Doormeldreden	Aantal transacties	Aandeel (%)	Aantal Dossiers	Aandeel (%)
VROS	23.423	57%	4.263	67%
Eigen onderzoek	11.373	28%	1.462	23%
LOVJ	5.956	15%	563	9%
CJIB	207	< 1%	94	1%
Totaal	40.959		6.382	

De FIU-Nederland heeft opnieuw aanzienlijk – maar liefst 39% – meer transacties verdacht kunnen verklaren dan in het voorgaande jaar. De grootste stijging is te zien bij de VROS-match, die bijna 10.000 meer verdachte transacties opleverde dan in 2014. De meeste verdacht verklaarde transacties zijn money transfers die gemeld zijn door geldtransactiekantoren. Dat is ook niet vreemd, aangezien het grootste aantal inkomende ongebruikelijke transacties eveneens money transfers zijn, afkomstig van geldtransactiekantoren.

De FIU-Nederland heeft opnieuw meer transacties verdacht kunnen verklaren dan in het voorgaande jaar.

Tabel: Aantal verdacht verklaarde transacties in 2015 per sector

Sector meldplichtige instellingen	Aantal	waarvan MT
Geldtransactiekantoren	36.896	35.979
Banken	2.121	484
Vrije beroepsgroepen	730	
Overheid	382	
Casino's	275	
Handelaren	258	
Creditcardmaatschappijen	183	
Overige sectoren	114	
Totaal	40.959	36.463

Tabel: Aantal verdacht verklaarde transacties in 2015 per soort transactie

Soort transactie	Aantal
Money transfers	36.463
Contante transacties	2.548
Girale transacties	881
Overige transacties	1.067
Totaal	40.959

De meeste verdacht verklaarde transacties in 2015 zijn bedragen van minder dan € 10.000. Dat is niet anders dan in voorgaande jaren. Dit is toe te schrijven aan het grote aantal money transfers dat jaarlijks wordt gemeld bij de FIU-Nederland. In totaal werd bijna € 2 miljard aan transacties verdacht verklaard en aan de opsporingsdiensten verstrekt. Het grootste deel hiervan was afkomstig van een klein aantal zeer grote transacties.

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- 1** Ontwikkelingen
- 2** Ontvangen meldingen ongebruikelijke transacties
- 3** Analyseren van ontvangen ongebruikelijke transacties
- 4** Verspreiden van verdacht verklaarde transacties
- 5** Financieren van terrorisme
- 6** Caribisch Nederland
- I** Kengetallen 2015
- II** Over de FIU-Nederland
- III** Lijst met gebruikte afkortingen

Tabel: Aantal* en aandeel bedrag verdacht verklaarde (uitgevoerde) transacties**

Bedragen verdachte transacties	Aantal	Aandeel (%)	Bedrag in €	Aandeel (%)
< €10.000	37.648	93%	35.178.528	2%
€ 10.000 tot €100.000	1.877	5%	65.571.189	3%
€ 100.000 tot €1.000.000	752	2%	240.740.429	12%
€ 1.000.000 tot €5.000.000	166	0%	321.549.415	16%
€ 5.000.000 tot €10.000.000	23	0%	166.707.085	8%
>= € 10.000.000	23	0%	1.145.596.879	58%
Totaal	40.489	100%	1.975.343.524	100%

* Voorgenomen transacties (470) zijn buiten beschouwing gelaten

** Door afrondingsverschillen tellen de percentages in de tabel niet exact op tot 100%

In 2015 verklaarde de FIU-Nederland 212 transacties verdacht die een waarde hadden van één miljoen euro of meer. Deze verdachte transacties hebben een gezamenlijke waarde van ruim € 1,6 miljard. Het grootste deel van dit bedrag (ruim € 800 miljoen) is gerelateerd aan transacties die zijn gemeld door accountants. Deze transacties bleken voornamelijk gerelateerd aan witwassen en fraude. Een ander groot deel (ruim € 466 miljoen) van deze verdachte transacties is afkomstig van banken. Ook deze meldingen hielden hoofdzakelijk verband met witwassen en fraude.

Een voorbeeld van een transactie van meer dan € 10 miljoen was onderdeel van een grote internationale corruptiezaak waarbij transacties die via Nederland liepen werden gemeld aan de FIU-Nederland. In deze zaak is uiteindelijk een zeer grote schikking getroffen door de Nederlandse en Amerikaanse autoriteiten met een groot telecombedrijf wegens omkoping en valsheid in geschrifte.

Voorgenomen transacties

Van de 40.959 verdacht verklaarde transacties waren er 470 nog niet uitgevoerd, of zij waren geweigerd. In deze gevallen oordeelde de melder – veelal een bank op basis van een signaleerd transactiepatroon en/of subjectieve indicatoren – dat sprake was van een ongebruikelijke transactie. Deze transactie werd met spoed gemeld. De FIU-Nederland onderzocht deze meldingen met voorrang en kon ze vaak eveneens met spoed verdacht verklaren en doormelden aan de opsporing. In een aantal gevallen werd onder gezag van het OM beslag worden gelegd op de betreffende rekening.

Het aantal meldingen van voorgenomen en geweigerde transacties lijkt op het geheel genomen niet veel, maar deze meldingen zijn wel uiterst waardevol. Door deze doeltreffende samenwerking kon in bepaalde gevallen worden voorkomen dat crimineel geld werd weggesluisd.

Criminaliteitsvorm

De FIU-Nederland registreert bij elk dossier dat zij opstelt naar aanleiding van een eigen onderzoek of van een LOvJ-verzoek de criminaliteitsvorm. Bij de VROS-match is dit niet mogelijk omdat de reden van verdachtverklaring in die gevallen gelegen is in het feit dat het betreffende “FIU-subject” tevens in VROS voorkomt. Het is in die gevallen voor de FIU-Nederland niet inzichtelijk waarvoor het subject geregistreerd is. De geregistreerde criminaliteitsvorm betreft in veel gevallen het vertrekpunt van een onderzoek. Als de FIU-Nederland haar onderzoek bijvoorbeeld start naar aanleiding van een LOvJ-verzoek met betrekking tot mensenhandel, dan wordt aan het FIU-dossier dat vervolgens wordt opgesteld de gelijknamige criminaliteitsvorm toegekend. In totaal werd in 2015 van 2.025 dossiers de criminaliteitsvorm of -vormen geregistreerd.

	Inhoudsopgave
	Managementsamenvatting
1	Ontwikkelingen
2	Ontvangen meldingen ongebruikelijke transacties
3	Analyseren van ontvangen ongebruikelijke transacties
4	Verspreiden van verdacht verklaarde transacties
5	Financieren van terrorisme
6	Caribisch Nederland
I	Kengetallen 2015
II	Over de FIU-Nederland
III	Lijst met gebruikte afkortingen

Tabel: Top 8 aantallen dossiers per criminaliteitsvorm 2015

Criminaliteitsvorm	Aantal	aandeel (%)
Witwassen	1.006	40,0%
Fraude	617	24,5%
Terreur	177	7,0%
Mensenhandel/-smokkel	161	6,4%
Harddrugs	142	5,6%
Softdrugs	96	3,8%
Moord/doodslag	53	2,1%
Inbraken	40	1,6%
Andere vormen	225	9,0%
Totaal	2.517	100,0%

Alleen doorgemelde dossiers die werden opgesteld naar aanleiding van LOvJ-verzoeken en eigen onderzoeken bevatten een omschrijving van de mogelijke gerelateerde criminaliteitsvorm(en). Een dossier kan betrekking hebben op verschillende criminaliteitsvormen. Indien sprake is van meer dan één criminaliteitsvorm, is dit dossier even zo vaak meegeteld in bovenstaande tabel. Om die reden ligt het totaal (2.517) hoger dan het aantal unieke dossiers waarbij een criminaliteitsvorm is ingevuld (2.025 eigen onderzoek- en LOvJ-dossiers)

Casus: Gedwongen prostitutie

In de winter van 2015 rolde de politie Amsterdam in samenwerking met de politie autoriteiten in Hongarije een omvangrijke vrouwenhandel-organisatie op. Bij een gecoördineerde actie werden in de vroege ochtend van de actiedag in zowel Nederland als Hongarije invallen gedaan. Alleen al in Nederland werden tijdens de actie 45 rechercheurs ingezet. Het had er lange tijd naar uitgezien, dat het onderzoek niet tot het gewenste resultaat zou leiden. In die periode benaderde het rechercheteam FIU-Nederland met de vraag onderzoek te doen naar mogelijke transacties. Bij de daarop volgende analyse werd de identiteit vastgesteld van een man, die de criminele organisatie faciliteerde met het witwassen van opbrengsten van de gedwongen prostitutie. Het rechercheteam had de man wel gezien, maar nooit zijn identiteit kunnen achterhalen. Uit de reconstructie van veertien transacties kon de identiteit van de facilitator en zijn contacten in kaart gebracht worden. Dit bleek precies de missing link in het onderzoek, waarna de Amsterdamse en Hongaarse recherche met succes de actiedag konden uitvoeren. Met een uitstekend resultaat: twee vrouwen bevrijd, zeven verdachten aangehouden, inbeslagname van contant geld, auto's, sieraden en pandbriefjes en bewijsmiddelen tegen de verdachten veiliggesteld.

	Inhoudsopgave
	Managementsamenvatting
1	Ontwikkelingen
2	Ontvangen meldingen ongebruikelijke transacties
3	Analyseren van ontvangen ongebruikelijke transacties
4	Verspreiden van verdacht verklaarde transacties
5	Financieren van terrorisme
6	Caribisch Nederland
I	Kengetallen 2015
II	Over de FIU-Nederland
III	Lijst met gebruikte afkortingen

4.2 Operationele samenwerking met opsporings- en handhavingspartners

De FIU-Nederland werkt samen met een groot aantal opsporingsdiensten en handhavingsorganisaties. Zij streeft ernaar haar producten af te stemmen op de specifieke behoeften en beschikbare capaciteit van de verschillende afnemers. Hiertoe worden met de partners zoveel mogelijk afspraken op tactisch en strategisch niveau gemaakt.

4.2.1 Nationale Politie

De accountmanagers onderhouden op dagelijkse basis contacten met alle eenheden van de nationale politie. Daarbij adviseren zij opsporingsteams over transactiebevraging, interpretatie en analyseren van transacties, als ook de noodzaak en mogelijkheden van bevragingen van FIU's van andere landen. In voorkomende gevallen wordt op verzoek van een eenheid geparticipeerd tijdens grote opsporingsacties.

Aan alle regionale eenheden en de landelijke eenheid van de Nationale Politie is gevraagd en ongevraagd transactie-informatie verstrekt in de vorm van analyses, processen-verbaal of intelligence rapportages. Enerzijds gebeurde dat op basis van verdachtverklaringen door de eerder beschreven VROS-match en de zogenaamde LOVJ-bevragingen. Anderzijds werd op basis van bevindingen van de accountmanagers betreffende lopende opsporingsonderzoeken bij eenheden van de Nationale Politie, inzichtelijk gemaakt voor welk van deze onderzoeken transactie-informatie van toegevoegde waarde kon zijn. Daarnaast werden op basis van deze contacten door FIU-Nederland zelf geïnitieerde dossiers als start van een opsporingsonderzoek aangeleverd.

Behalve resultaten uit de VROS-match, LOVJ-verzoeken en eigen onderzoeks dossiers, zijn tevens transactiebeelden, operationele analyses en strategische analyses aangeleverd. Doordat afpakken en ontnemingsprocedures een steeds belangrijkere taak binnen de Nationale Politie inneemt, wordt de transactie-informatie in toenemende mate voor deze doelstellingen ingezet.

4.2.2 FIOD

Naast de Nationale Politie is de FIOD de tweede belangrijkste afnemer van FIU-Nederland. Van de fraudedossiers die de FIU-Nederland in 2015 opstelde, werden veruit de meeste geleverd aan de FIOD. Naast de dossiers die in antwoord op LOVJ-verzoeken van de FIOD en via het AMLC werden verstrekt, heeft de FIU-Nederland haar intelligence bij de FIOD kunnen brengen dankzij liaisons die de dossiers gericht op de juiste plek konden leveren. De FIOD-liaisons hebben in totaal 339 FIU-dossiers geleverd aan de FIOD. Het grootste deel betrof belastingfraudedossiers (118) en dossiers over BTW-fraude en -carrousels (92). Andere dossiers betroffen onder meer faillissementsfraudes, saldinistenzaken⁷, beleggingsfraudes en steekpenningen. Ook matchte en analyseerde de FIU-Nederland in samenwerking met de FIOD transacties van bestuurders van instellingen met een zogeheten ANBI-status⁸ naar aanleiding van vermoedens dat deze bestuurders de charitatieve instellingen misbruikten voor het ontduiken van belastingen. Dit leidde tot doormeldingen van zeven dossiers aan de opsporing.

4.2.3 Bijzondere opsporingsdiensten

De FIU-Nederland heeft gerichte analyses gedaan ten behoeve van de opsporingsdiensten van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT-IOD) en de Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA-IOD). Met specifieke zoektermen werden verdachte transacties verzameld in relatie tot de werkvelden van deze diensten. Zo werden voor de ILT-IOD transacties verzameld met betrekking tot woningbedrijven en werd voor de NVWA-IOD een analyse gedaan op de transacties van subjecten die deze dienst in onderzoek had. De financial intelligence van de FIU-Nederland kon in veel gevallen direct worden ingebracht in lopende onderzoeken.

⁷ Saldinisten zijn bankrekeninghouders die kort voor 31 december saldi van hun rekeningen contant opnemen om deze kort na nieuwjaarsdag weer op dezelfde rekening af te storten. Op die manier tracht men de renteopgave aan de belastingdienst ten behoeve van de zogenoemde vermogensrendementsheffing te beïnvloeden.

⁸ De ANBI-status wordt toegekend aan algemeen nut beogende instellingen en biedt deze instellingen een bepaald belastingvoordeel.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen

2 Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4 Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

5 Financieren van terrorisme

6 Caribisch Nederland

I Kengetallen 2015

II Over de FIU-Nederland

III Lijst met gebruikte
afkortingen

4.2.4 CJIB

Voor het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) zijn het afgelopen jaar vier matches uitgevoerd. Het CJIB leverde een bestand aan van veroordeelde personen met een openstaande vordering. De FIU-Nederland ging na of deze personen voorkwamen in haar databestand. Dit leidde tot 94 dossiers, die verdacht verklaard werden vanwege een substantiële openstaande vordering en overgedragen aan het CJIB.

In de helft van het aantal dossiers heeft dit het uitvaardigen van een vordering tot lijfswang (gijzeling) onderbouwd. In een enkel geval betrof(fen) de bij de FIU-Nederland gemelde transactie(s) juist de betaling van de openstaande vordering aan het CJIB. In enkele andere zaken werd de door de FIU-Nederland geleverde informatie gebruikt om een verzoek tot vermindering van een openstaande vordering af te wijzen, om nadere vragen te stellen over de financiële situatie van een veroordeelde of om een opheffingsverzoek van lijfswang af te wijzen. Steeds bood de financial intelligence van de FIU-Nederland harde informatie die het aantoonbaar maakte dat de betreffende personen over meer financiële middelen beschikten dan zij het CJIB wilden doen geloven.

4.2.5 Diensten Werk en Inkomen

Ten behoeve van projectmatige aanpak of gerichte opsporingsonderzoeken werden matchingverzoeken uitgevoerd. Door de fraudeopsporingsafdelingen van enkele gemeentelijke Diensten Werk en Inkomen (DWI) werden geselecteerde subjectgegevens aangeleverd waarvan na de matching de verdachte transacties een strafrechtelijk dan wel in tweede instantie een bestuursrechtelijk vervolg kregen. De FIU-Nederland leverde bijvoorbeeld transactie-informatie die als hard bewijs kon worden gebruikt dat een persoon die een bijstandsuitkering ontving, transacties verrichtte die hij of zij, gezien die uitkering, redelijkerwijs niet had kunnen verrichten. De afhandeling werd uitgevoerd door de politie en/of medewerkers van de fraudeopsporingsafdeling van de betrokken DWI.

Dankzij informatie van de FIU-Nederland konden in 2015 verscheidene gevallen van bijstands- en subsidiefraude worden opgespoord en vervolgd. In de gevallen waarin een strafrechtelijke afhandeling niet opportuun bleek, werden via bestuursrechtelijke weg uitkeringen stopgezet en/of onterechte uitbetalingen teruggevorderd. De DWI's van Rotterdam en Den Haag hebben

zo in 2015 ruim een miljoen euro aan onterecht verstrekte uitkeringen en toeslagen kunnen terugvorderen van in totaal 50 subjecten, waarbij in 11 gevallen de uitkering is stopgezet.

4.2.6 RIEC's

Met twee RIEC's (Regionaal Informatie en Expertisecentrum) van Rotterdam en Zeeland/West-Brabant heeft gedurende het gehele kalenderjaar een pilot plaatsgevonden, waarin is geëxperimenteerd met een aantal producten waaraan de FIU-Nederland (via de politie, die partner is in de RIEC's) met haar financiële intelligence kon bijdragen. Zo kon de FIU-Nederland waardevolle informatie leveren ten behoeve van de bestuurlijke criminaliteitsbeeldanalyses (B-CBA). Ook in concrete zaken was de samenwerking zeer succesvol. Vanuit het RIEC Zeeland/West-Brabant zijn 16 verzoeken gedaan, waarbij de FIU-Nederland in 11 gevallen informatie kon leveren. Voor wat betreft het RIEC Rotterdam was dat in 6 van de 9 gevallen.

In 2016 zal de werkwijze uit de pilot met de betreffende RIEC's worden voortgezet en zal onderzocht worden hoe stapsgewijs deze methode met meer RIEC's kan worden ontwikkeld. Daar waar de politie, middels het RIEC, een bijdrage levert aan de integrale aanpak van veiligheidsproblemen, kan de informatie van de FIU-Nederland een belangrijke rol spelen.

4.2.7 Informatieplatform FEC

Als partner in het FEC ([zie § 1.3.2](#)) neemt de FIU-Nederland deel aan het Informatieplatform, waar met alle FEC-partners, dus zowel opsporingsdiensten als toezichthouders, signalen kunnen worden gedeeld. Concrete informatie over bedreigingen van de integriteit van de financiële sector wordt uitgewisseld via een beveiligde internetapplicatie. In complexere gevallen werden afgeschermdedatarooms georganiseerd, waar experts van de FEC-partners bijeenkwamen om een signaal te analyseren en te komen tot een advies over de wijze van afdoening van het betreffende geval. In 2015 heeft de FIU-Nederland in totaal 33 signalen ontvangen via het platform. De FIU-Nederland heeft op 5 signalen positief geantwoord, hetgeen betekent dat de FIU-Nederland in die gevallen beschikte over relevante transactie-informatie over de bevroegde (natuurlijke of rechts-) personen.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen

2

Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4

Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

5

Financieren van terrorisme

6

Caribisch Nederland

I

Kengetallen 2015

II

Over de FIU-Nederland

III

Lijst met gebruikte
afkortingen

Project Ondernijning Zuid-Nederland

De FIU-Nederland zet zich in om zoveel mogelijk reeds voordat zij een analyse of onderzoek start, zeker te zijn dat er ook een afnemer van het eindproduct is. Hiertoe is het noodzakelijk een zo compleet mogelijk beeld te hebben van de opvolgcapaciteit van de Nationale Politie, opdat de analysecapaciteit van de FIU-Nederland daarop kan worden afgestemd.

De FIU-Nederland heeft het project Ondernijning Zuid-Nederland van de Nationale Politie aangegrepen om hiermee te experimenteren. Dit intelligenceproject, dat onderdeel is van het meeromvattende project Zuid-Nederland, richtte zich op het op een vernieuwende wijze en in integraal samenwerkingsverband aanpakken van ondernijnende criminaliteit en onverklaarbaar vermogen in Zuid-Nederland. Door voorafgaand en tijdens het project duidelijke afspraken te maken, had de FIU-Nederland een goed beeld van het product dat de teams van de Nationale Politie van haar verlangden. Afgesproken werd dat de FIU-Nederland op maat gemaakte en vraaggestuurde Intelligence Rapportages leverde aan de opsporingsteams, waarbij deze teams de verbintenis aangingen deze zaken ook daadwerkelijk op te pakken.

De FIU-Nederland heeft ook diverse analyseproducten geleverd voor overzicht en inzicht in het criminaliteitsprobleem in deze specifieke regio. Het project loopt nog door in 2016. Duidelijk is geworden dat deze werkwijze zijn vruchten afwerpt.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

Ontwikkelingen

Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

Analysen van ontvangen
ongebruikelijke transacties

Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

Financieren van terrorisme

Caribisch Nederland

Kengetallen 2015

Over de FIU-Nederland

Lijst met gebruikte
afkortingen

5. Financieren van terrorisme

De wettelijk taak van de FIU-Nederland strekt zich eveneens uit tot het voorkomen en opsporen van het financieren van terrorisme. Hoewel de FIU-Nederland zich ook hier primair bedient van meldingen van ongebruikelijke transacties, is de benadering een (gedeeltelijk) andere. Dit vereist ook dat meldplichtige instellingen met een andere blik kijken naar de transacties die hen passeren.

De afgelopen jaren heeft de FIU-Nederland veel geïnvesteerd in het onder de aandacht bij melders brengen van specifieke kenmerken van terrorismefinanciering. Van deze inspanningen hebben we in 2015 de vruchten kunnen plukken. De toename – in kwantiteit en kwaliteit – van de meldingen van ongebruikelijke transacties met een mogelijke link met terrorismefinanciering heeft geleid tot een sterke informatiepositie van de FIU-Nederland op dit gebied.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen

2

Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4

Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

5

Financieren van terrorisme

6

Caribisch Nederland

I

Kengetallen 2015

II

Over de FIU-Nederland

III

Lijst met gebruikte
afkortingen

5.1 Ontwikkelingen nationaal

Operationele samenwerking

Zowel in de voorbereidende fase als in operationele onderzoeken werkte FIU-Nederland nauw samen met zowel de Nationale Politie als de FIOD. Sinds de eerste aanslagen in Parijs begin 2015 levert een medewerker een structurele bijdrage aan de werkzaamheden van de eenheid van de Nationale Politie, belast met de intelligence binnen het domein van terrorismebestrijding. Daarnaast is er frequent overleg met het Functioneel Parket van het Openbaar Ministerie en worden processen-verbaal en intelligence rapportages geleverd aan zowel de FIOD, de Nationale Politie als het Openbaar Ministerie. Als FEC-partner was de FIU-Nederland tevens een belangrijke leverancier van informatie ten behoeve van een project op het thema terrorismefinanciering dat in dit samenwerkingsverband heeft gedraaid.

Integrale aanpak jihadisme

In de uitvoering van het “Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme”⁹ van augustus 2014 speelt de FIU-Nederland, waar het de aanpak van de financiering van terrorisme betreft, een betekenisvolle rol. Tevens maakt de FIU-Nederland deel uit van een commissie waarin ze met haar financial intelligence bijdraagt aan het beoordelingsproces dat leidt tot plaatsing van subjecten op de nationale terrorismelijst. Ook op het gebied van delen van kennis, een ander punt in het actieprogramma, heeft de FIU-Nederland zichtbare resultaten gehaald; op verschillende internationale fora, zoals binnen de Egmont Groep, de FATF en het EU FIU Platform heeft de FIU-Nederland haar kennis gedeeld met haar partners.

CT-Infobox

De FIU-Nederland participeert actief in de CT-Infobox (CT: contraterorisme), waar zij de gemelde transacties die te herleiden zijn tot personen die met terrorisme in verband kunnen worden gebracht deelt met de partners in dit samenwerkingsverband. In het overleg van het aansturingsorgaan van dit samenwerkingsverband, het Coördinerend Beraad, is kenbaar gemaakt dat de CT-Infobox de behoefte heeft aan extra capaciteit van de FIU-Nederland om de ‘aangemelde subjecten’ voortdurend te blijven monitoren. De FIU-Nederland onderzoekt in samenspraak met haar afnemers van

TF-informatie een tussenoplossing, waarbij de werkprocessen op TF zodanig worden georganiseerd dat ook de extra werkzaamheden voor de CT-Infobox binnen deze capaciteit kunnen worden opgevangen.

TF Platform

De FIU-Nederland heeft het afgelopen jaar nauw samengewerkt met de (groot)banken in de aanpak van terrorismefinanciering. Het detecteren van ongebruikelijke transacties die te relateren zijn aan terrorismefinanciering vereist specifieke kennis en vereist dat melders op een andere manier naar transacties kijken dan bij het signaleren van witwassen het geval is. Binnen het terrorismefinancieringsplatform zijn informatie en profielen gedeeld en is samen met de deelnemende partners gekeken hoe relevante transacties onderkend kunnen worden en effectief kunnen worden gebruikt. Deze samenwerking heeft in 2015 tot vele waardevolle meldingen van ongebruikelijke transacties geleid, die verdacht konden worden verklaard en ter beschikking gesteld aan de opsporing. In samenwerking met de Foreign Bankers Association heeft de FIU-Nederland een interactieve ‘Powerclass on Terrorist Financing’ georganiseerd voor buitenlandse banken met een vergunning in Nederland. Hier heeft de FIU-Nederland risicoprofielen en red flags gedeeld.

5.2 Ontwikkelingen internationaal

Egmont Groep

In Egmont-verband heeft de FIU-Nederland samen met FinCEN, de FIU van de Verenigde Staten, een project geleid op het gebied van terrorismefinanciering (het ISIL-project). Gebaseerd op aangeleverde informatie van verscheidene FIU’s is een globaal beeld geschetst van wat uit transacties naar voren komt over de financiering van verschillende aspecten rond zogenoemde ‘foreign terrorist fighters’. Het profiel dat hieruit is afgeleid, is via de voorzitter van de Egmont Groep als ‘bulletin’ aan alle Hoofden van de FIU’s verstrekt, met het advies dit te delen met de melders. Hiermee verbeterde de informatiepositie van zowel de FIU’s als de melders.

FATF

De FIU-Nederland heeft actief deelgenomen in de RTMG (Risks, Trends and Methods Group), een werkgroep die typologieën van onder meer terrorismefinanciering verzamelt en valideert. Hiertoe heeft de FIU-Nederland input geleverd over ‘foreign terrorist fighters’ ten behoeve van

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen

2

Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4

Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

5

Financieren van terrorisme

6

Caribisch Nederland

I

Kengetallen 2015

II

Over de FIU-Nederland

III

Lijst met gebruikte
afkortingen

⁹ Dit Actieprogramma is opgesteld door het Ministerie van Veiligheid en Justitie, de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

een rapportage over de financiering van terreurgroep IS.¹⁰ De FIU-Nederland heeft voorts de resultaten van bovengenoemd Egmont-project gepresenteerd tijdens de FATF/GAFILAT Joint Experts' Meeting, teneinde de opgedane kennis zo breed mogelijk te delen. Deze resultaten zijn eveneens meegenomen in een FATF-rapportage over 'Emerging Terrorist Financing Risks'.¹¹ Voor deze rapportage heeft de FIU-Nederland tevens input geleverd over misbruik van stichtingen voor de financiering van terrorisme.

Naar aanleiding van de aanslagen in Parijs in november, vond in december een ingelaste plenaire bijeenkomst van de FATF plaats, met het doel nieuwe beleidsmatige afspraken te maken over de aanpak van terrorismefinanciering. Hier heeft de FIU-Nederland als expert een presentatie gegeven tijdens deze bijeenkomst.

5.3 Operationele resultaten

Verdachte transacties

Het afgelopen jaar zijn 182 dossiers verdacht verklaard die vermoedelijk verband hielden met het financieren van terrorisme. Bij 103 andere dossiers die op basis van vermoedens van terrorismefinanciering werden gestart, werd uiteindelijk geen link met terrorismefinanciering gevonden, maar wel met een andere criminaliteitsvorm. Deze konden derhalve alsnog verdacht worden verklaard.

De FIU-Nederland monitort subjecten die op de nationale terrorismelijst zijn geplaatst voortdurend. Hierdoor komt het voor dat gedurende het jaar meer dossiers over één persoon verdacht worden verklaard en ter beschikking gesteld aan de opsporing.

Informatie-uitwisseling FIU's

In 2015 heeft de FIU-Nederland in totaal 41 verzoeken van buitenlandse FIU's ontvangen die betrekking hebben op mogelijke terrorismefinanciering. De FIU-Nederland heeft zelf 16 aan terrorismefinanciering gerelateerde verzoeken gedaan aan buitenlandse FIU's.

¹⁰ FATF (2015), Financing of the terrorist organisation Islamic State in Iraq and the Levant (ISIL), FATF, www.fatf-gafi.org/topics/methodsandtrends/documents/financing-of-terrorist-organisation-isil.html.

¹¹ FATF (2015), Emerging Terrorist Financing Risks, FATF, Paris, www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/emerging-terrorist-financing-risks.html.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen

2 Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4 Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

5 Financieren van terrorisme

6 Caribisch Nederland

I Kengetallen 2015

II Over de FIU-Nederland

III Lijst met gebruikte
afkortingen

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen

2

Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4

Verspreiden van verdacht
verklaarde transacties

5

Financieren van terrorisme

6

Caribisch Nederland

I

Kengetallen 2015

II

Over de FIU-Nederland

III

Lijst met gebruikte
afkortingen

6. Caribisch Nederland

Op basis van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme BES (Wwft BES) dienen meldplichtige dienstverleners uit Caribisch Nederland (Bonaire, Sint Eustatius en Saba) ongebruikelijke transacties eveneens te melden bij de FIU-Nederland. Ten behoeve van deze dienstverleners is een administratieve liaison namens de FIU-Nederland gestationeerd in Caribisch Nederland. Dankzij deze permanente aanwezigheid worden meldplichtige dienstverleners geïnformeerd over de meldplicht, de meldprocedure en relevante wet- en regelgeving en worden contacten onderhouden met vertegenwoordigers van de branches, de toezichthouders en de overige Koninkrijks-FIU's.

6.1 Ontvangen en analyseren van ongebruikelijke transacties uit Caribisch Nederland

Relatiebeheer

Het afgelopen jaar is intensief aandacht besteed aan de kwaliteit van de meldingen van ongebruikelijke transacties, met als doel het aantal verdachte transacties te verhogen. Melders zijn voortdurend geïnstrueerd over het gebruik van het online meldsysteem van de FIU-Nederland (goAML) en het toepassen van de juiste indicatoren. Vanwege het kleinere aantal melders dan in Europees Nederland, is voor een iets andere aanpak van relatiedagen gekozen, waarbij tegelijkertijd de aanwezige dienstverleners uit verschillende branches worden geïnformeerd over nieuwe trends in relatie tot zowel witwassen als de financiering van terrorisme. Door deze inspanningen is een stijgende lijn in de kwaliteit van de meldingen waarneembaar.

Ontvangen meldingen

In 2015 zijn in totaal 1.285 meldingen van ongebruikelijke transacties ontvangen van dienstverleners in Caribisch Nederland. Net als in het vorige jaar is veruit het grootste deel (1.217) van de meldingen afkomstig van de bankinstellingen die in Caribisch Nederland bancaire diensten verlenen.

Analyseren: van OT naar VT

Het analyseren en onderzoeken van in de BES gemelde ongebruikelijke transacties kost in vergelijking met de analyses van Europees-Nederlandse transacties gemiddeld meer werk. Dit heeft te maken met de beschikbaarheid en/of toegankelijkheid voor de FIU-Nederland van relevante externe (politie)bronnen, waarvan de raadpleging noodzakelijk is om tot een verdachtverklaring te kunnen komen. Sommige bronnen dienen op locatie te worden bevraagd of – indien de bron niet digitaal is – worden doorzocht. Dit kost logischerwijs meer tijd.

Met opsporingspartners is gewerkt aan het ten kantore van de liaison van de FIU-Nederland beschikbaar maken van bepaalde systemen die de analyse van transactie-informatie moeten vergemakkelijken en versnellen. Dit is gedeeltelijk gerealiseerd en wordt voortgezet in 2016.

6.2 Verspreiden van verdachte transacties in Caribisch Nederland

In 2015 zijn 293 transacties verdacht verklaard, welke zijn gebundeld in 27 dossiers. Deze verdachte transacties vertegenwoordigen een waarde van ruim € 10 miljoen. Onder de 293 doorgemelde transacties bevinden zich 7 voorgenomen transacties. Ook voor de verdachte transacties geldt dat de meeste hiervan gemeld waren door bankinstellingen.

Tabel: Aantal VT's per soort melder in 2015

Soort melder	Aantal VTs
Administratiekantoor	1
Bank	284
Edelmetaalhandel	2
Makelaar	3
Notaris	3
Totaal	293

Het leeuwendeel van de dossiers werd verdacht verklaard naar aanleiding van eigen onderzoek door de FIU-Nederland. (Semi)-automatische matches zoals in Europees Nederland leveren met meldingen vanuit Caribisch Nederland weinig resultaat, mede vanwege de beperkte beschikbaarheid van externe bronnen, zoals hiervoor is aangegeven.

Tabel: Aantal VT's en Dossiers in 2015 per doormeldreden

Doormeldreden	Aantal transacties	Aandeel (%)	Aantal Dossiers	Aandeel (%)
Eigen onderzoek	275	94%	20	74%
LOvJ	10	3%	3	11%
VROS	8	3%	4	15%
Totaal	293	100%	27	100%

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen

2 Ontvangen meldingen ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ontvangen ongebruikelijke transacties

4 Verspreiden van verdacht verklaarde transacties

5 Financieren van terrorisme

6 Caribisch Nederland

I Kengetallen 2015

II Over de FIU-Nederland

III Lijst met gebruikte afkortingen

Naar aanleiding van de verdacht verklaarde transacties zijn door de FIU-Nederland ten behoeve van Caribisch Nederland 10 processen-verbaal en/of intelligence rapportages opgesteld. Hiervan zijn nog 3 dossiers in voorbereiding of in onderzoek en 1 dossier is uitgezet in Curaçao. Wegens capaciteitsbeperkingen bij de opsporingsdiensten in Caribisch Nederland konden 4 dossiers niet worden opgepakt, 1 dossier werd stopgezet toen het betreffende subject elders was aangehouden.

Niet-meldersproject BES

In het voorjaar van 2015 heeft een eerste actiedag plaatsgevonden onder leiding van het Parket van het Openbaar Ministerie Bonaire met betrekking tot niet-melders. Tegen 2 dienstverleners uit verschillende branches is een onderzoek gestart omdat zij zich binnen hun kantoor of bedrijf niet aan de verplichtingen volgens de Wwft BES hadden gehouden. Ze hadden ongebruikelijke transacties niet gemeld bij FIU-Nederland. De dossiers zijn inmiddels afgerond. Met één dienstverlener is door het OM een schikking getroffen, de andere zaak moest eind 2015 nog voorkomen.

6.3 Koninkrijkssamenwerking

Met de ondertekening van een intentieverklaring tijdens het Koninkrijks-seminar in Bonaire in oktober 2014 committeerden de Koninkrijks-FIU's zich aan verschillende doelstellingen, met als overkoepelend belang: het verstevigen van de samenwerking en het versterken van de informatiepositie van de Koninkrijks-FIU's met betrekking tot criminele geldstromen binnen het Koninkrijk der Nederlanden.

Ter uitvoering van deze doelstellingen is in 2015 een werkgroep van analisten van de Koninkrijks-FIU's opgericht. Deze werkgroep heeft zich onder meer gericht op een evaluatie en het verder uitlopen van de resultaten van de eerste uitgevoerde crossmatch (middels de ma³tch-functionaliteit van FIU.NET) tussen Aruba, Curaçao en Nederland. Tevens is een werkdocument opgesteld waarin de afspraken uit de intentieverklaring zijn uitgewerkt. De analistenwerkgroep zal het werkdocument begin 2016 aanbieden aan de hoofden van de Koninkrijks-FIU's.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen

2

Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4

Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

5

Financieren van terrorisme

6

Caribisch Nederland

I

Kengetallen 2015

II

Over de FIU-Nederland

III

Lijst met gebruikte
afkortingen

Bijlage I – Kengetallen FIU-Nederland 2015

Tabel: Aantal ongebruikelijke transacties* per sector en groep meldplichtige instellingen in de periode 2013-2015

Sector	Groep meldplichtige instellingen	2013		2014		2015	
		Aantal	waarvan MT	Aantal	waarvan MT	Aantal	waarvan MT
Banken	Banken	18.222	11.150	14.696	7.341	11.051	3.464
Casino's	Casino's	1.539		2.196	0	2.364	
Creditcardmaatschappijen	Creditcardmaatschappijen	1.435		1.597	0	3.968	
Geldtransactiekantoren	Geldtransactiekantoren	166.684	160.374	233.989	230.090	275.338	270.067
Handelaren	Edelmetalenhandel	785		413	0	512	
	Kunst- en antiekhandel	8		7	0	2	
	Overige handelaren	25		30	0	90	
	Schepenhandel	62		58	0	41	
	Voertuigenhandel	4.501		3.871	0	3.969	
Overheid	Overheid	7.522	53	18.031	0	5.939	
Vrije beroepsgroepen	Accountants	532		1.330	0	956	
	Administratiekantoren	40		65	0	73	
	Advocaten	10		15	0	9	
	Bedrijfseconomisch adviseurs	17		7	0	13	
	Belastingadviseurs	79		255	0	118	
	Makelaars	36		49	0	81	
	Notarissen	344		226	0	322	
	Onafhankelijk juridisch adviseurs	3		2	0	1	
	Trustmaatschappijen	88		201	0	148	
	Assurantietussenpersonen	0		1	0	1	
Overige sectoren	Bedrijfsverzamelgebouwen	8		14	0	0	
	Beleggingsinstellingen en -ondernemingen	1		0	0	2	
	Domicilieverleners					22	
	Effectenbemiddelaars	1		0	0	0	
	Financieringsmaatschappijen	12		11	0	30	
	Levensverzekeraars	13		2	0	6	
	Pandhuizen	11		2	0	61	
	Payment service providers	186		462	0	7.040	
	Taxateurs	0		2	0	3	
Totaal		202.164	171.577	277.532	237.431	312.160	273.531

*Ongebruikelijke transacties zijn opgevraagd op registratiedatum, dat wil zeggen de datum dat een ongebruikelijke transactie wordt geregistreerd in de database van de FIU-Nederland.

Tabel: Aantal instellingen waarvan meldingen zijn ontvangen per groep in de periode 2013-2015

Sector	Groep meldplichtige instellingen	2013	2014	2015
Banken	Banken	43	43	47
Casino's	Casino's	1	1	1
Creditcardmaatschappijen	Creditcardmaatschappijen	5	5	7
Geldtransactiekantoren	Geldtransactiekantoren	23	21	21
Handelaren	Edelmetalenhandel	42	35	28
	Kunst- en antiekhandel	5	4	2
	Overige handelaren	20	14	13
	Schepenhandel	26	26	22
	Voertuigenhandel	534	513	493
Overheid	Overheid	5	4	3
Vrije beroepsgroepen	Accountants	116	217	185
	Administratiekantoren	19	28	37
	Advocaten	7	2	7
	Bedrijfseconomisch adviseurs	8	5	5
	Belastingadviseurs	28	55	43
	Makelaars	34	32	49
	Notarissen	136	115	119
	Onafhankelijk juridisch adviseurs	2	2	1
	Trustmaatschappijen	22	31	30
	Assurantietussenpersonen	0	1	1
Overige sectoren	Bedrijfsverzamelgebouwen	4	7	0
	Beleggingsinstellingen en -ondernemingen	1	0	2
	Domicilieverleners	0	0	7
	Effectenbemiddelaars	1	0	0
	Financieringsmaatschappijen	2	2	3
	Levensverzekeraars	3	1	2
	Pandhuizen	2	1	3
	Payment service providers	5	8	10
	Taxateurs	0	2	3
Totaal		1.094	1175	1144

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen

2

Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4

Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

5

Financieren van terrorisme

6

Caribisch Nederland

I

Kengetallen 2015

II

Over de FIU-Nederland

III

Lijst met gebruikte
afkortingen

Tabel: Aantal verdachte transacties* per sector en groep meldplichtige instellingen in de periode 2013-2015

Sector	Groep meldplichtige instellingen	2013		2014		2015	
		Aantal	waarvan MT	Aantal	waarvan MT	Aantal	waarvan MT
Banken	Banken	2.463	1.060	2.089	578	2121	484
Casino's	Casino's	144		322		275	
Creditcardmaatschappijen	Creditcardmaatschappijen	21		53		183	
Geldtransactiekantoren	Geldtransactiekantoren	21.331	19.604	25.190	23.758	36.896	35.979
Handelaren	Edelmetalenhandel	261		136		71	
	Kunst- en antiekhandel	0		0		1	
	Overige handelaren	4		3		9	
	Schepenhandel	4		3		3	
	Voertuigenhandel	291		411		174	
Overheid	Overheid	267		499		382	
Vrije beroepsgroepen	Accountants	235		279		392	
	Administratiekantoren	16		4		53	
	Advocaten	1		3		5	
	Bedrijfseconomisch adviseurs	8		2		0	
	Belastingadviseurs	5		28		23	
	Makelaars	17		8		6	
	Notarissen	179		178		173	
	Onafhankelijk juridisch adviseurs	0		4		1	
	Trustmaatschappijen	55		149		77	
Overige sectoren	Assurantietussenpersonen	0		0		0	
	Bedrijfsverzamelgebouwen	2		3		0	
	Beleggingsinstellingen en -ondernemingen	0		0		1	
	Domicilieverleners	0		0		16	
	Effectenbemiddelaars	0		0		0	
	Financieringsmaatschappijen	0		1		7	
	Levensverzekeraars	8		0		3	
	Pandhuizen	0		3		16	
	Payment service providers	9		13		71	
	Taxateurs	0		1		0	
Totaal		25.321	20.664	29.382	24.336	40.959	36.463

*Verdachte transacties zijn opgevraagd op doormelddatum, dat wil zeggen de datum dat een ongebruikelijke transactie verdacht wordt verklaard. Verdachte transacties in een bepaald jaar kunnen zodoende niet worden vergeleken met de ongebruikelijke transacties (opgevraagd op registratiedatum) in een bepaald jaar.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen

2 Ontvangen meldingen ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ontvangen ongebruikelijke transacties

4 Verspreiden van verdacht verklaarde transacties

5 Financieren van terrorisme

6 Caribisch Nederland

I Kengetallen 2015

II Over de FIU-Nederland

III Lijst met gebruikte afkortingen

Bijlage II – Over de FIU-Nederland

De Financial Intelligence Unit-Nederland (FIU-Nederland) is in de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) aangewezen als de autoriteit waar ongebruikelijke transacties gemeld dienen te worden door diverse meldplichtige instellingen. De FIU-Nederland analyseert deze meldingen en legt hiermee transacties en geldstromen bloot die in verband kunnen worden gebracht met witwassen, financieren van terrorisme of daaraan gerelateerde misdrijven. Ongebruikelijke transacties die door het hoofd van de FIU-Nederland verdacht zijn verklaard, worden ter beschikking gesteld van diverse handhavings- en opsporingsdiensten.

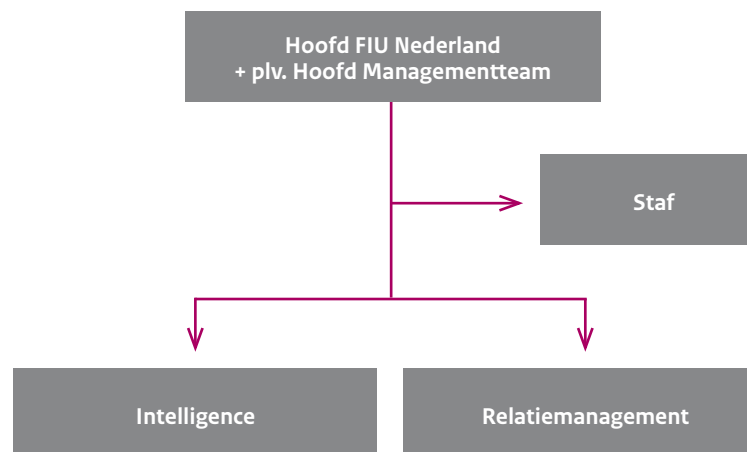
Deze bijlage vormt een algemene introductie van wat de FIU-Nederland is en wordt ingegaan op de missie, de wettelijke taak en het (inter)nationale speelveld waarbinnen de FIU-Nederland opereert. Ook wordt een uitleg gegeven van de wettelijke meldingsplicht en hoe de FIU-Nederland uitvoering aan geeft aan haar wettelijke taken.

B.1 Positionering, wettelijke taak en missie

Positionering FIU-Nederland

De FIU-Nederland maakt formeel onderdeel uit van de rechtspersoon Staat der Nederlanden. Beheersmatig is ze ondergebracht bij de nationale politie als een zelfstandig, onafhankelijk en herkenbaar opererende entiteit. Door (onder)mandatering beschikt het hoofd van de FIU-Nederland over de vereiste bevoegdheden ten aanzien van personeel en middelen, waarmee de zelfstandigheid en onafhankelijkheid van de organisatie is gewaarborgd. De beleidslijn loopt rechtstreeks van de minister van Veiligheid en Justitie naar het hoofd van de FIU-Nederland.

De FIU-Nederland beschikt over een formatie van 57 fte en heeft een jaarlijks budget van € 5,3 miljoen. In het volgende organogram wordt de opbouw van de organisatie schematisch weergegeven.

Wettelijke taak

De wettelijke taak van de FIU-Nederland is vastgelegd in artikel 13 Wwft. Haar kerntaak betreft het ontvangen, registreren, bewerken en analyseren van ongebruikelijke transactiegegevens, teneinde te bepalen of deze gegevens van belang kunnen zijn voor het voorkomen en opsporen van misdrijven.

Behalve op deze kerntaak richt de FIU-Nederland zich op daarvan afgeleide taken, waaronder het geven van voorlichting aan publieke en private partners en het doen van onderzoek naar trends en ontwikkelingen op het gebied van witwassen en financieren van terrorisme. Bij witwassen gaat het veelal om een aaneenschakeling van (financiële) handelingen waarmee wordt geprobeerd het crimineel verdiende vermogen een ogenschijnlijk legale herkomst te geven. Bij financieren van terrorisme hoeft de herkomst van geld niet illegaal te zijn. Het is in dit geval juist de bestemming van het geld, namelijk de terroristische activiteiten of bijvoorbeeld de ondersteuning van terroristen, die maakt dat de transactie wettelijk verboden is.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen

2

Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4

Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

5

Financieren van terrorisme

6

Caribisch Nederland

I

Kengetallen 2015

II

Over de FIU-Nederland

III

Lijst met gebruikte
afkortingen

38

Missie

De missie van de FIU-Nederland is om met haar financial intelligence bij te dragen aan het voorkomen en bestrijden van misdaad, vooral witwassen en het financieren van terrorisme, met het oog op het waarborgen van de integriteit van het (Nederlandse) financiële stelsel.

De FIU-Nederland is in Nederland de aangewezen organisatie die exclusief beschikt over gegevens van gemelde ongebruikelijke transacties, die ze na verder onderzoek verdacht kan verklaren. Ze vormt daarbij de unieke verbinding tussen de instellingen die ongebruikelijke transacties melden en overheidspartners die een rol spelen in het bestrijden van (inter)nationale criminaliteit. Dit doet ze door tijdig financial intelligence en expertise te bieden binnen relevante netwerken.

B.2 De Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft)

De doelstelling van de Wwft is het tegengaan van witwassen en financieren van terrorisme teneinde de integriteit van het financiële en economische stelsel te waarborgen.

Meldingsplicht ongebruikelijke transacties

De Wwft richt zich tot diverse categorieën zakelijke dienstverleners, die in de wet “instellingen” worden genoemd, en legt hen twee verplichtingen op. Ten eerste, de verplichting tot het verrichten van (risicogeoriënteerde) cliëntenonderzoeken en ten tweede, het melden van ongebruikelijke transacties. Een cliëntenonderzoek draagt bij aan het herkennen en beheersen van risico's die bepaalde cliënten of bepaalde soorten dienstverlening meebrengen. De FIU-Nederland speelt een cruciale rol bij de meldingsplicht; instellingen dienen ongebruikelijke transacties die (mogelijk) te maken hebben met witwassen of financieren van terrorisme te melden bij de “Financiële inlichtingen eenheid”, de door de Wwft gehanteerde aanduiding voor de FIU-Nederland.

Meldplichtige instellingen betreffen niet alleen financiële instellingen, maar ook onder meer casino's, trustkantoren, verschillende type handelaren en vrije beroepsbeoefenaren hebben een meldingsplicht. Een (voorgenomen) transactie is ongebruikelijk wanneer deze voldoet aan één of meerdere meldindicatoren. Deze indicatoren verschillen per groep meldplichtige instellingen en zijn vastgesteld in het Uitvoeringsbesluit Wwft. Daarbij kan onderscheid worden gemaakt tussen objectieve en subjectieve indicatoren. Bij objectieve indicatoren ontstaat een meldingsplicht wanneer een transactie een bepaald grensbedrag overschrijdt. Zo zijn geldtransactiekantoren verplicht alle verrichte money transfers vanaf € 2.000 te melden bij de FIU-Nederland. Een subjectieve indicator houdt in dat een instelling een transactie dient te melden, wanneer deze “aanleiding heeft om te veronderstellen” dat de transactie verband houdt met witwassen of financieren van terrorisme.

De Wwft bepaalt welke informatie een melding van een ongebruikelijke transactie minstens dient te bevatten. Alleen met kwalitatief goede meldingen is snel en effectief onderzoek mogelijk naar eventuele betrokkenheid van personen bij witwassen of financieren van terrorisme. Verschillende toezichthouders houden toezicht op de naleving van de Wwft. Het niet, te laat, onjuist of onvolledig melden van een ongebruikelijke transactie is strafbaar.

De FIU-Nederland als buffer

Alle meldingen van ongebruikelijke transacties worden opgenomen in een beveiligde database van de FIU-Nederland, ook wel “de buffer” genoemd. De meldingen worden zorgvuldig afgeschermd. Alleen FIU-medewerkers hebben toegang tot deze afgeschermd database. Het vertrouwelijk omgaan met ongebruikelijke transacties is essentieel om te kunnen samenwerken met meldplichtige instellingen en buitenlandse FIU's. Pas wanneer gemelde transacties nader zijn onderzocht en een belang voor het voorkomen van witwassen, financieren van terrorisme of een daaraan onderliggend misdrijf is bevestigd, verklaart het hoofd van de FIU-Nederland de transactie “verdacht” en wordt de verdachte transactie ter beschikking gesteld van diverse handhavings- en opsporingsdiensten.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen

2 Ontvangen meldingen ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ontvangen ongebruikelijke transacties

4 Verspreiden van verdacht verklaarde transacties

5 Financieren van terrorisme

6 Caribisch Nederland

I Kengetallen 2015

Over de FIU-Nederland

Lijst met gebruikte afkortingen

B.3 Beleid en meerjarendoelstellingen

Meerjarendoelstellingen

Voor de periode 2014-2017 heeft de FIU-Nederland zich een viertal meerjarendoelen gesteld. Deze beleidsdoelstellingen zijn gebaseerd op de taken van de FIU-Nederland, als beschreven in artikel 13 van de Wwft, en internationale regelgeving. Deze meerjarendoelstellingen zijn:

1. het optimaliseren van de primaire FIU-processen waardoor op efficiënte wijze kwalitatief hoogwaardige informatie en intelligence kan worden geproduceerd;
2. het stimuleren van een breed gebruik van FIU-informatie en zichtbaar profileren van de organisatie;
3. het beter zicht krijgen op trends en fenomenen; en
4. doorontwikkeling internationale en interregionale informatie-uitwisseling

De FIU-Nederland streeft naar een breed en effectief gebruik van FIU-informatie en het verkrijgen van meer inzicht in het gebruik van FIU-producten. Zodoende richt ze zich op een optimale aansluiting op de informatiebehoefte van haar afnemers en naar structureel gebruik van FIU-informatie. Verschillende ontwikkelingen, zoals de vorming van de nationale politie, nationale programma's en de oprichting van multidisciplinaire samenwerkingsverbanden, bieden de FIU-Nederland nieuwe mogelijkheden om de effectiviteit van haar informatie en de terugkoppeling over het gebruik ervan te verbeteren. Met name de positionering van de FIU-Nederland bij de Nationale Politie, een belangrijke opsporingspartner, draagt hieraan bij.

Door haar unieke informatiepositie beschikt de FIU-Nederland over een grote hoeveelheid gegevens over mogelijke gevallen van witwassen en financieren van terrorisme, die haar inzicht biedt in trends en fenomenen. Internationale samenwerking en gegevensuitwisseling bieden de FIU-Nederland en daarmee ook de nationale opsporingspartners waardevolle financial intelligence voor de aanpak van witwassen en financieren van terrorisme.

B.4 Het nationale en internationale speelveld

De FIU-Nederland bevindt zich op het snijvlak tussen de publieke en private sector. Ze werkt samen met (vertegenwoordigers van) meldplichtige instellingen, toezichthouders, buitenlandse FIU's en verschillende opsporingsinstanties en andere partners die een rol hebben in het voorkomen en opsporen van misdrijven. De FIU-Nederland streeft naar een optimale aansluiting van haar werkprocessen (ontvangen, analyseren en verdacht verklaren) op de prioriteiten van haar partners. Andersom wil ze haar partners attenderen op relevante data, trends en fenomenen, welke doorvertaald kunnen worden zowel in meldbeleid als in de opsporingspraktijk.

Het nationale speelveld

De FIU-Nederland onderhoudt goede contacten en werkt samen met een netwerk van organisaties die zich bezighouden met het voorkomen en bestrijden van criminaliteit, zoals opsporingsdiensten en toezichthouders. Om de aanpak binnen de domeinen van de witwasbestrijding en de ontneming van wederrechtelijk verkregen vermogen te intensiveren zijn met behulp van speciale gelden de afgelopen jaren enkele nieuwe samenwerkingsverbanden opgezet. Vanuit het streven naar een effectieve criminaliteitsbestrijding is de FIU-Nederland partner in de in 2013 opgerichte infobox Crimineel en Onverklaarbaar Vermogen (iCOV) en werkt ze intensief samen met het AMLC van de FIOD.

Sinds 1 januari 2014 is FIU-Nederland volwaardig partner van het Financieel Expertise Centrum (FEC). Het gezamenlijke doel van de FEC-partners is het versterken van de integriteit van de financiële sector door onderlinge samenwerking en informatie-uitwisseling. Als partner heeft de FIU-Nederland zitting in de FEC-Raad, het contactpersonenoverleg en het informatieplatform. Verder neemt ze deel aan een aantal (sub)werkgroepen van het FEC.

Internationale samenwerking

Financiële transacties hebben vaak een internationaal karakter. Ook criminaliteit in het algemeen en witwassen en terrorismefinanciering in het bijzonder gaan vaak gepaard met grensoverschrijdende geldstromen.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

Ontwikkelingen

Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

Financieren van terrorisme

Caribisch Nederland

Kengetallen 2015

Over de FIU-Nederland

Lijst met gebruikte
afkortingen

Voor de bestrijding hiervan is internationale samenwerking derhalve onontbeerlijk. Via de relevante internationale fora zoekt de FIU-Nederland de samenwerking op beleidsmatig gebied.

Egmont Groep

De FIU-Nederland is lid van de Egmont Groep, een wereldwijd samenwerkingsverband van 151 FIU's, dat de basis vormt voor de internationale gegevensuitwisseling tussen FIU's. In 2014 is een nieuw strategisch beleidsplan geformuleerd, "Egmont Strategic Plan 2014-2017". Daarin staan het versterken van de regionale samenwerking tussen FIU's en het organiseren van een effectieve, en toekomstbestendige infrastructuur binnen de Egmont Groep centraal. Om zorg te dragen voor een goede implementatie van dit strategische meerjarenplan is een zogenaamd 'Task Team' ingesteld, waarin de FIU-Nederland een coördinerende rol op zich heeft genomen. Volgens het in 2015 geaccordeerde implementatieplan is begin 2016 een nieuwe werkgroepenstructuur ingesteld die sterk gegroeide organisatie toekomstbestendig maakt.

De FIU-Nederland levert aan verschillende Egmont-werkgroepen een actieve bijdrage. Het Hoofd van de FIU-Nederland is voorzitter van de IT Working Group en de FIU-Nederland neemt voorts actief deel in de Legal Working Group en Operational Working Group.

EU FIU Platform

Sinds 2006 komen de FIU's binnen de Europese Unie (EU) bijeen in het EU Financial Intelligence Units' Platform (EU FIU Platform) om de onderlinge informatie-uitwisseling te intensiveren en te stroomlijnen. Dit aanvankelijk informele platform van FIU's heeft in 2014 de formele status van 'expert group' gekregen. In de vierde Europese anti-witwasrichtlijn – die in juni 2015 in werking is getreden – is deze status nog eens geëxpliciteerd. Hiermee erkent de EU het belang van de samenwerking tussen de Europese FIU's en hun specifieke expertise op het gebied van bestrijding van witwassen en financieren van terrorisme. De expertgroep vervult blijkens de richtlijn een formele rol in het adviseren van de Europese Commissie (EC).

FIU.NET

De FIU's van de EU-landen maken voor de operationele samenwerking gebruik van FIU.NET. Dit is een gedecentraliseerd computernetwerk dat een veilige en efficiënte gegevensuitwisseling tussen EU FIU's faciliteert. De decentrale infrastructuur van het systeem waarborgt de autonomie

van de individuele FIU's; zij bepalen zelf wat ze delen, met wie en wanneer, zonder dat er een centrale opslag van hun data plaatsvindt. Alle 28 FIU's van de EU-lidstaten zijn inmiddels op het netwerk aangesloten en gezamenlijk doen zij gemiddeld 1.000 FIU.NET-verzoeken per maand. In de vierde Europese anti-witwasrichtlijn worden FIU's aangemoedigd in hun onderlinge communicatie gebruik te maken van FIU.NET.

FIU.NET heeft een module ontwikkeld voor 'cross border reporting' waardoor het voor Europese FIU's eenvoudiger wordt om meldingen van transacties onderling te delen. Via een zogenaamde 'joint case' in de FIU.NET-applicatie kunnen door de EU FIU's ervaringen worden gedeeld en kan operationeel worden samengewerkt, waardoor bijvoorbeeld overtreding van EU-sancties snel kunnen worden gesignaleerd.

FATF

De Financial Action Task Force is een intergouvernementele organisatie die voornamelijk bekend is van de 40 aanbevelingen aan de in de FATF deelnemende landen voor het voorkomen en bestrijden van witwassen en financieren van terrorisme. De FATF kent een belangrijke rol toe aan FIU's en heeft in haar aanbevelingen ook regels opgesteld over de bevoegdheden en de mate van onafhankelijkheid waarover FIU's dienen te beschikken. De deelnemende landen hebben zich gecommitteerd om deze aanbevelingen op te volgen en periodiek evalueren de landen elkaar om te bezien in hoeverre zij daadwerkelijk eraan voldoen. De FIU-Nederland participeert actief in de Nederlandse delegatie bij de FATF, waar het FIU-aangelegenheden betreft.

GoAML user community

De FIU-Nederland gebruikt sinds 2011 het bedrijfsprocessensysteem goAML, een applicatie die ontwikkeld is door United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) en is bestemd voor FIU's. De FIU-Nederland behoort tot de groep van eerste gebruikers. Ze speelt een actieve rol in het optimaliseren van de applicatie. In 2014 is ze herkozen tot voorzitter van internationale 'user community' van goAML voor de periode 2014-2016. Hierdoor fungeert de FIU-Nederland als aanspreekpunt voor de landen die werken met goAML. Het doel is om de komende jaren de samenwerking met de UNODC te verbeteren en de applicatie beter af te stemmen op de wensen van de gebruikers(groep).

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen

2

Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4

Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

5

Financieren van terrorisme

6

Caribisch Nederland

I

Kengetallen 2015

Over de FIU-Nederland

Lijst met gebruikte
afkortingen

B.5 Werkzaamheden FIU-Nederland

De FIU-Nederland geeft middels de volgende werkprocessen invulling en uitvoering aan haar wettelijke taken.

B.5.1 Ontvangen

De FIU-Nederland is de aangewezen autoriteit waar de in de Wwft aangewezen instellingen ongebruikelijke (voorgenomen) transacties dienen te melden. Er zijn ruim 30 verschillende soorten meldende instellingen variërend van banken, notarissen, kunst- en autohandelaren. In totaal zijn er jaarlijks ruim 1000 melders die meer dan 200.000 ongebruikelijke transacties melden. De FIU-Nederland bevordert het meldgedrag van de meldplichtige instellingen door middel van actieve communicatie. Relatiebeheerders onderhouden direct contact met de melders en werken samen met brancheverenigingen en toezichthouders om de meldingsplicht te bevorderen en voorlichting te geven. Via een servicepunt worden melders ondersteund bij het doen van meldingen. Niet alleen wordt bevorderd dat gemeld wordt, maar ook de kwaliteit van de meldingen wordt zo verbeterd. Het spreekt voor zich dat kwalitatief goede en volledige meldingen het meest waardevol zijn voor de FIU-Nederland.

B.5.2 Analyseren

De FIU-Nederland analyseert alle ontvangen meldingen en het Hoofd van de FIU-Nederland verklaart de transacties verdacht wanneer daarvoor aanleiding bestaat. De FIU-Nederland hanteert verschillende soorten onderzoeken die kunnen leiden tot het verdacht verklaren van een transactie. Grofweg kan een onderscheid worden gemaakt tussen:

- matches met externe gegevensbestanden;
- LOvJ-verzoeken;
- verzoeken van buitenlandse FIU's en
- strategisch gestuurde eigen onderzoeken.

Matches met externe gegevensbestanden

De FIU-Nederland heeft de beschikking over een aantal gegevensbestanden van netwerkpartners, waarmee met een bepaalde frequentie een semi-automatische vergelijking (een 'match') wordt gemaakt. Belangrijke gegevensbestanden zijn het VROS-bestand (Verwijzingsindex Recherche

Onderzoeken en Subjecten) van de politie, waarmee wekelijks wordt gematcht. Ongebruikelijke transacties van personen die voorkomen in rechercheonderzoeken kunnen zonder veel nader onderzoek vervolgens verdacht worden verklaard en worden doorgemeld aan de opsporing. Behalve met het VROS-bestand matcht de FIU-Nederland met meer of minder grote regelmaat haar database ook met andere strategisch interessante bronnen, zoals die van het CJIB en van verschillende DWI's.

LOvJ-verzoeken

Wanneer een opsporingsinstantie een onderzoek verricht naar een bepaalde verdachte, loont het vaak om een LOvJ-verzoek te doen bij de FIU-Nederland. De FIU-Nederland kan op basis van het verzoek ongebruikelijke transacties in verband met dit onderzoeksobject verdacht verklaren en verstrekken aan de opsporingsdienst. Deze financiële sporen die de verdachte heeft achtergelaten zijn, anders dan in het algemeen bij intelligence het geval is, harde informatie die kan en mag worden gebruikt voor het bewijs in een strafzaak.

Een LOvJ-verzoek kan op elk moment in een lopend onderzoek worden gedaan en ook gedurende het onderzoek worden herhaald. Een LOvJ-verzoek kan ook tijdens een ontnemingsprocedure waardevolle informatie bieden over de financiële handel en wandel van een onderzoeksobject. Jaarlijks ontvangt en verwerkt de FIU-Nederland tussen de 1000 en 1500 LOvJ-verzoeken, die onderling zeer in omvang uiteen kunnen lopen.

Verzoeken van buitenlandse FIU's

De FIU-Nederland maakt deel uit van een wereldwijd netwerk van (op dit moment) 151 FIU's die zijn verenigd in de Egmont Groep. Dit vormt de grondslag voor operationele samenwerking waarbij gebruik wordt gemaakt van een beveiligde digitale omgeving, het Egmont Secure Web. Daarnaast heeft de FIU-Nederland MoU's gesloten met enkele FIU's uit andere landen.

Binnen de EU is de samenwerking nog hechter. Dit komt tot uiting in het EU FIU Platform waarin alles FIU's van de EU verenigd zijn. Op operationeel niveau kan dankzij de technologische mogelijkheden die FIU.NET biedt, eenvoudig en doeltreffend worden samengewerkt en kan op een veilige wijze informatie worden uitgewisseld. Behalve gerichte verzoeken kunnen via FIU.NET met behulp van de Match-technologie van FIU.NET op anonieme, versleutelde en decentrale wijze de databases van de EU FIU's worden gematcht. Zo kan de FIU-Nederland op zeer efficiënte en veilige

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

Ontwikkelingen

Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

Financieren van terrorisme

Caribisch Nederland

Kengetallen 2015

Over de FIU-Nederland

Lijst met gebruikte
afkortingen

wijze nagaan of een bepaald onderzoeksobject ook elders in Europa financiële sporen heeft achtergelaten. De structuren voor de uitwisseling van FIU-informatie bieden grote voordelen ten opzichte van reguliere politieke en strafvorderlijke rechtshulpkanalen.

De FIU-Nederland ontvangt verzoeken van buitenlandse FIU's en doet zelf verzoeken aan buitenlandse FIU's. Beide gevallen kunnen leiden tot het verdacht verklaren van transacties. Buitenlandbevestigingen zijn vaak onderdeel van eigen onderzoeken en in toenemende mate ook van LOvJ-verzoeken.

Strategisch gestuurde eigen onderzoeken

Naast de behandeling van LOvJ-verzoeken en het uitvoeren van matches, initieert en verricht de FIU-Nederland eigen onderzoeken. Bij het doen van eigen onderzoek werkt de FIU-Nederland een dossier met transacties op tot een kwalitatief hoogstaand product waarmee de opsporingspartners niet zelden direct al tot een verdenking kunnen komen en vervolgstappen kunnen zetten. Bij eigen onderzoeken maakt de FIU-Nederland behalve van haar eigen database gebruik van informatie uit open bronnen, raadpleegt ze politiestructuren en kunnen belastinggegevens worden opgevraagd.

De database met ongebruikelijke transacties van de FIU-Nederland zit vol met interessante transacties die kunnen duiden op witwassen of andere vormen van criminaliteit. Het is met de huidige capaciteit van de FIU-Nederland, maar ook die van opsporingsautoriteiten, niet mogelijk en overigens ook niet wenselijk alle transacties aan een even diepgaand onderzoek te onderwerpen. De FIU-Nederland heeft een model van strategische sturing en tactische selectie ontwikkeld waardoor zoveel mogelijk de juiste zaken kunnen worden onderzocht die bovendien aansluiten bij de prioriteiten van de afnemende opsporingspartners.

B.5.3 Verspreiden

Verdacht verklaarde transacties draagt de FIU-Nederland over aan opsporingsinstanties en/of het openbaar ministerie. De informatie wordt gebruikt als sturingsinformatie en om inzicht in criminele activiteiten en criminele samenwerking te krijgen, als startinformatie voor een strafrechtelijk onderzoek of als direct onderdeel van het bewijs in een strafzaak. Accountmanagers van de FIU-Nederland stimuleren

actief het gebruik van FIU-informatie en maken de verbinding tussen de informatiepositie van de FIU-Nederland en de prioriteiten van de opsporingsdiensten en het openbaar ministerie.

De grootste afnemers van de FIU-informatie zijn de opsporingsdiensten van de Nationale Politie en de FIOD. De FIU-Nederland zet in op zowel brede als gerichte verspreiding van FIU-informatie. Brede verspreiding vindt plaats via de politiebrede applicatie 'Blueview', waar vrijwel de gehele politie toegang tot heeft. Gerichte verspreiding doet de FIU-Nederland door afspraken te maken met de afnemers van de informatie. Dit is een onderdeel van het hiervoor beschreven model van strategische en tactische sturing die de FIU-Nederland hanteert. Behalve aan de opsporingspartners verstrekt de FIU-Nederland informatie – op geaggregeerd niveau – aan de Wwft-toezichthouders ten behoeve van hun toezichtstaken. Ook wordt aan melders teruggekoppeld wanneer een door hen gedane melding verdacht is verklaard. Dit stelt de melder in staat nog gerichter transacties te beoordelen op hun (on)gebruikelijkheid.

Soms kan de FIU-Nederland door haar goede verhoudingen met melders enerzijds en met de opsporingsautoriteiten anderzijds er zelfs voor zorgen dat een transactie kan worden onderschept voordat het geld buiten het bereik van de Nederlandse opsporing komt. Dergelijke heterdaadgevallen vereisen een perfecte afstemming en samenwerking met alle partijen.

B.5.4 Trends en fenomenen

De unieke informatiepositie van de FIU-Nederland geeft haar de mogelijkheid nieuwe trends en fenomenen te detecteren. Met een hoogwaardige rapportage- en analysetool kan de FIU-Nederland gerichte rapportages en analyses maken van haar data. De FIU-Nederland tracht door middel van kwalitatief onderzoek zogeheten red flags te identificeren waarmee juist die transacties uit de database kunnen worden gefilterd die te linken zijn aan een bepaalde criminaliteitsvorm.

Vanwege capaciteitsbeperkingen moet de FIU-Nederland creatieve wegen bewandelen om deze kwalitatieve onderzoeken te kunnen doen. Desondanks zijn toch reeds de nodige resultaten bereikt, waarmee de FIU-Nederland vorm geeft aan haar signaleringsfunctie.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen

2

Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4

Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

5

Financieren van terrorisme

6

Caribisch Nederland

I

Kengetallen 2015

Over de FIU-Nederland

III

Lijst met gebruikte
afkortingen

B.5.5 Strategisch sturen

De omvangrijke database van de FIU-Nederland is door intelligence-medewerkers van de FIU-Nederland op eigen initiatief te raadplegen om ongebruikelijke transacties op te waarden tot directe kansen voor de opsporing, inzicht voor de toezichthouders of voorlichtingsmateriaal voor de meldersgroepen. De aanleidingen voor het starten van een eigen onderzoek zijn uiteenlopend. Gedacht kan worden aan het monitoren van actuele risico's en dreigingen, sectoren die diensten verlenen met een verhoogd witwasrisico of diensten aangeboden door nieuwe meldplichtige instellingen. Ook vragen van buitenlandse FIU's en signalen van partners kunnen aanleiding zijn voor het starten van een eigen onderzoek.

De onderzoekscapaciteit van de FIU-Nederland is gelimiteerd waardoor bewuste keuzes moeten worden gemaakt voor het inzetten op zelf geïnitieerde onderzoeken. De FIU-Nederland heeft een strategisch sturingsmodel ontwikkeld waarmee de eigen onderzoeken worden aangestuurd op strategisch, tactisch en operationeel niveau. Twee belangrijke organen binnen dit model zijn het strategisch sturingsoverleg (SSO) en het tactisch selectieoverleg (TSO).

Het SSO bepaalt het strategisch kader van de FIU-Nederland op basis van beleidsprioriteiten bij opsporingspartners, signalen van meldersgroepen en toezichthouders, trends in de gemelde transacties en internationale afspraken op het gebied van criminaliteitsbestrijding. Actualiteiten en incidenten van belang kunnen een bijstelling van dit kader tot gevolg hebben.

Op basis van de door het SSO geselecteerde en geprioriteerde thema's en rekening houdend met de beschikbare capaciteit worden de eigen onderzoeken op tactisch niveau aangestuurd door het tactisch selectieoverleg (TSO). Voorstellen voor concrete onderzoeken kunnen vanuit de organisatie worden ingediend bij het TSO, dat die voorstellen beoordeelt en weegt, zo nodig verzoekt om aanvulling en er capaciteit en een deadline aan verbindt. Operationele sturing vindt vervolgens plaats door een teamleider.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen

2

Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4

Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

5

Financieren van terrorisme

6

Caribisch Nederland

I

Kengetallen 2015

II

Over de FIU-Nederland

III

Lijst met gebruikte
afkortingen

Bijlage III – Lijst met gebruikte afkortingen

AFM	Autoriteit Financiële Markten	FIU	Financial Intelligence Unit
AMLC	Anti Money Laundering Centre van de FIOD	FIOD	Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst
BES	De openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Caribisch Nederland)	FP	Functioneel Parket, onderdeel van het OM
BFT	Bureau Financieel Toezicht	GoAML	Government Anti-Money Laundering, ICT applicatie gebouwd door UNODC
BVI	Basisvoorziening Informatie, een applicatie van de Nationale Politie	iCOV	Infobox Crimineel en Onverklaarbaar Vermogen
CAMLMAC	China Anti-Money Laundering Monitoring and Analysis Center	ILT-IOD	Inlichtingen- en Opsporingsdienst van de Inspectie Leefomgeving en Transport
CJIB	Centraal Justitieel Incasso Bureau	KMar	Koninklijke Marechaussee
CN	Caribisch Nederland	KPCN	Korps Politie Caribisch Nederland
CT-Infobox	Contraterrorisme Infobox	LOvJ	Landelijk Officier van Justitie
CWI	Cluster Werk en Inkomen, onderdeel van de gemeente Rotterdam	MT	Money transfer
DIKLR Finec	Dienst Informatie Knooppunt Landelijke Recherche,	NCTV	Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid
DLR	Dienst Landelijke Recherche, onderdeel van de Landelijke Eenheid van de politie	NVB	Nederlandse Vereniging van Banken
DNB	De Nederlandsche Bank	NVGTK	Nederlandse Vereniging van Geldtransactiekantoren
DWI	Dienst Werk en Inkomen	NVIK	Nationaal Vreemdelingen Informatieknooppunt
EC	Europese Commissie, uitvoerend orgaan van de EU	NVWA-IOD	Inlichtingen- en Opsporingsdienst van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
EMM	Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel	OM	Openbaar Ministerie
EMPACT	European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats.	RIEC	Regionaal Informatie en Expertise Centrum
ESW	Egmont Secure Web	RST	Recherche Samenwerkingsteam
EU	Europese Unie	UNODC	United Nations Office on Drugs and Crime
FATF	Financial Action Task Force	VROS	Verwijzingsindex Recherche Onderzoeken en Subjecten
FEC	Financieel Expertise Centrum	Wwft	Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme
FinCEN	Financial Crimes Enforcement Network	Wwft BES	Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme voor de BES-eilanden
FinEC	Programma Financieel Economische Criminaliteit		

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen

2 Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4 Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

5 Financieren van terrorisme

6 Caribisch Nederland

I Kengetallen 2015

II Over de FIU-Nederland

III Lijst met gebruikte
afkortingen

Colofon

Uitgave: FIU-Nederland
Postbus 10638
2501 HP Den Haag

Website www.fiu-nederland.nl

Redactie: FIU-Nederland

Zoetermeer, mei 2016
Copyright © 2015 FIU-Nederland

Behoudens de door de wet gestelde uitzonderingen, alsmede behoudens voorzover in deze uitgave nadrukkelijk anders is aangegeven, mag niets uit deze uitgave worden veeleenvoudigd en/of openbaar worden gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de FIU-Nederland.

Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die nochtans onvolledig of onjuist is opgenomen, aanvaarden de auteur(s), redactie en de FIU-Nederland geen aansprakelijkheid. Voor eventuele verbeteringen van de opgenomen gegevens houden zij zich gaarne aanbevolen.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen

2

Ontvangen meldingen
ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

4

Verspreiden van verdacht
verklarde transacties

5

Financieren van terrorisme

6

Caribisch Nederland

I

Kengetallen 2015

II

Over de FIU-Nederland

III

Lijst met gebruikte
afkortingen

